ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД *З* ПРАВ ЛЮДИНИ

Справа

ФЕЛЬДМАН ТА БАНК «СЛОВ'ЯНСЬКИЙ»
проти
УКРАЇНИ

Заява № 42758/05

Заперечення заявників щодо зауважень Уряду України

Зміст

I. ВСТУП

1. Зауваження Уряду України.

1.1. Уряд України надіслав Європейському суду з прав людини свої зауваження щодо заяви № 42758/05, поданої проти України Борисом Мордуховичем Фельдманом та КАБ «Слов'янський» 20 жовтня 2005 року.

1.2. У зауваженнях Уряд України повинен був відповісти на наступні питання Суду:

(1) Чи було втручання у право другого заявника (Банку) за статтею 1 Першого Протоколу до Конвенції законним в сенсі цієї статті? Зокрема, чи супроводжувалася ліквідація Банку та арешт його майна достатніми гарантіями проти свавілля?

(2) Чи мав другий заявник (Банк) доступ до компетентного суду, який би розглянув законність його ліквідації, як це вимагається статтею 6 Конвенції (див. Terra Woningen B.V. v the Netherlands, рішення від 17 грудня 1996, Reports of Judgments and Decisions 1996-VI, pp. 2122-23, §§ 52-55)?

1.3. Висловлена позиція Уряду України зводиться до наступного:

«Уряд вважає, що другий заявник не вичерпав усіх національних засобів юридичного захисту і тому розгляд Судом його скарги про порушення пункту 1 статті 6 Конвенції та про втручання у право Банку за статтею 1 Першого Протоколу до Конвенції є невиправданим. Відповідно, Уряд стверджує, що другий заявник не виконав вимоги п. 1 статті 35 Конвенції і тому заява № 42758/05 в цих частинах має бути визнана неприйнятною.

Зазначаючи, що втручання у право Банку за статтею 1 Першого протоколу до Конвенції мало місце, Уряд заявляє, що дії ДПА щодо Банку не були свавільними у конвенційному розумінні. Крім того, Уряд зазначає, що Банк мав доступ до компетентного суду, який би розглянув законність його ліквідації»

2. Позиція заявників

2.1. Заявники повністю не погоджуються з позицією Уряду України. Відповідні зауваження викладені нижче.

2.2. Заявники представили Суду дані про факти злочинної діяльності колишнього Президента України Л.Кучми та його оточення. Ці данні підтверджують ті аргументи які заявники наводили в своїх заявах до Європейського Суду. Зокрема мова йде про записи розмов колишнього Президента України Л.Д.Кучми з його оточенням від 1) 19.01.2000, 2)25.01.2000 3) 24.05.2000, 4) 31.05.2000, 5) 06.06.2000, 6) 08.07.2000 7) 30.08.2000 , які отримані від колишнього співробітника охорони Президента України майора Миколи Мельниченка[1] (тексти роздруківок додаються) адвокатами заявника відповідно до положень Закону України «Про адвокатуру»[2]. При цьому М.Мельниченко висловив

---

[1] див. Melnychenko v. Ukraine, no. 17707/02, та Gongadze v. Ukraine, no. 34056/02 , див. також: http://en.wikipedia.org/wiki/Mykola_Melnychenko , http://en.wikipedia.org/wiki/Cassette_Scandal

[2] Згідно ст. 6 Закону України «Про адвокатуру»: «При здійсненні професійної діяльності адвокат має право: … *збирати відомості про факти, які можуть бути використані як докази* в цивільних, господарських, кримінальних справах і справах про адміністративні правопорушення, зокрема: *запитувати і отримувати документи або їх копії* від підприємств, установ, організацій, об'єднань, а від громадян - за їх згодою; … отримувати письмові висновки фахівців з питань, що потребують спеціальних знань, *опитувати громадян*».

готовність підтвердити справжність зазначених аудиозаписів і роздруківок, давати свідчення і всіляко сприяти Європейському Суду у встановленні істини в цій справі.

II. ФАКТИ

3. Щодо викладення фактів підготованих секретаріатом Суду.

3.1. Заявники зазначають, що викладення фактів підготованих секретаріатом Суду, на жаль, 1) надмірно скорочене, 2) містить неточності і 3) не дає уяви про предмет заяви.

3.2. Так, наприклад, факти злочинних дій проти заявників з боку президента України, голови ДПАУ та інших вищих посадовців, задокументовані майором М.Мельниченко, означені як «політичний контекст», я не як ключові факти порушень прав заявників, секретаріат чомусь оминає діяння колишнього Президента України Л.Кучми та його спільників як власне факти порушень.

3.3. Крім того, наприклад, в викладенні фактів зазначено: «12 квітня 2001 р. новопризначений суддя М. відізвав рішення від 03 квітня 2001» («On 12 April 2001 the newly appointed Judge M. withdrew the decision of 3 April 2001») З такого висловлення може скластися враження, що «новопризначений» суддя Малетич приняв рішення щодо скасування ухвали про призупинення виконання постанови НБУ про ліквідацію банку. Насправді ж, 1) не було ніякого процесуального *рішення* про зміну судді в справі, тобто заміна судді Умнової на суддю Малетича здійснена позапроцесуальним шляхом, отже зміна судді була свавільною і незаконною, отже його взагалі не можна вважати «новопризначеним» 2) ніякого процесуального *рішення*, тим більше законного, Малетич взагалі не прийняв. Він просто направив листа, що не є ні рішенням, ні процесуальним документом, з повідомленням, що суд «відзиває» свое попередне рішення. Ніякого юридичного значення цей лист Малетича не міг мати (хоча фактично державними органами України рішення суду про призупинення виконання оскарженої постанови НБУ про ліквідацію банку не виконувалось).

3.4. Також, в викладенні фактів секретаріатом не викладені факти зухвалих процесуальних порушень вчинених суддею Міроненко, що здійснював розгляд справи в апеляційній інстанції, які свідчили про те що суддя Міроненко був заангажований і ворожо настроєний до заявників.

3.5. Допущені і інші неточності.

3.6. Таким чином, заявники не погоджуються з викладенням фактів, підготованим секретаріатом.

4. Стисле викладення фактів.

4.1. Банк «Слов’янський», найбільшим акціонером якого був Б.М.Фельдман станом на 1999-2000 р. за розміром капіталу був одним з трьох найбільших банків в Україні, при цьому він був найприбутковішим і показував найкращі в України темпи зростання капіталу.

4.2. В результаті злочинної змови проти заявників з боку вищих посадових осіб України, зокрема Президента України Л.Кучми, голови Державної податкової адміністрації України М.Азарова, заступника голови, а згодом голови Верховного Суду України В.Маляренка, голови Слідчого управління ДПАУ, а згодом генерального прокурора України С.Піскуна та інших, проти заявників була здійснена спланована акція, спрямована на арешт Б.М.Фельдмана, знищення банку, та заволодіння майном заявників.

4.3. Колишнім охоронцем Президента України майором М.Мельниченко були задокументовані розмови Президента України та інших зазначених осіб, і представлені аудіозаписи цих розмов та їх роздруківки, які є доказами наявності

фактів злочинної діяльності Президента України та інших зазначених осіб проти заявників в порушення відповідних статей Конвенції.

4.4. Б.М.Фельдман та провідний менеджмент банку були незаконно і свавільно заарештовані за абсурдними звинуваченнями, сам зміст яких не містив ознак складу злочину.

4.5. Проти банку та арештованих осіб, з грубим порушенням принципу презумпції невинуватості, здійснювалась інформаційна кампанія, спрямована на те щоб переконати громадськість в винності заарештованих та в наявності порушень законодавства з боку банку.

4.6. Щодо банку були застосовані незаконні і свавільні фінансові санкції та арештований кореспондентський рахунок банку в НБУ. При цьому суди не розглядали (і не розглядають по цей день) подані банком позови щодо оскарження дій державних органів щодо банку.

4.7. В рамках кримінальної справи були незаконно арештовані та без будь-якого судового рішення вилучені всі цінні папери що належали банку, тобто майже все його майно (більше 90% його активів).

4.8. Національним банком України з порушенням встановленого законом порядку була прийнята постанова про ліквідацію банку, якою акціонери та керівники банку були відсторонені від управління банком. Управління банком і його майном здійснювала незаконно сформована група осіб, що складалася з співробітників НБУ та ДПАУ.

4.9. Б.М.Фельдман оскаржив до суду очевидно незаконні дії щодо знищення банку, суддя що розглядала заяву Б.Фельдмана винесла ухвалу про призупинення виконання оскарженої постанови, проте ця ухвала була проігнорована НБУ та ДПАУ, а справу незаконно передали іншому судді. Подальший судовий процес був несправедливим і відбувався з значними процесуальними порушеннями, а в результаті Верховний Суд України взагалі прийшов до висновку, що справа не підлягає розгляду в судах, отже відмовив заявникам в праві на судовий розгляд з питань визнаначення їх цивільних прав та обов'язків.

4.10. Провадження по кримінальній справі щодо Б.М.Фельдмана та провідних менеджерів банку також здійснювалося з безпрецедентними та зухвалими порушеннями прав людини.

4.11. Таким чином в результаті свавільних незаконних дій держави були порушені права заявників передбачені ст. 6 Конвенції та ст. 1 Першого протоколу до Конвенції.

5. Деталізоване викладення фактів.

5.1. Фінансовий стан банку на початок 2000 р.

5.1.1. Станом на початок 2000 р. Фельдман Б.М. був власником 23,4% акцій банку „Слов'янский" і був віце-президентом цього банку (тобто заступником голови Ради Банку (ради акціонерів)). Частина акцій банку також належала юридичним особам, корпоративні права в яких належали Б.М.Фельдману, інші значні акціонери - пані Шевцова та пан Толокольников, які володіли відповідно 16,36% та 14,64 % акцій були бізнес-партнерами Б.Фельдмана, таким чином Б.М.Фельдман мав вирішальний вплив на діяльність банку і фактично вів свій бізнес через банк.

5.1.2. На момент порушення кримінальної справи і арешту головних акціонерів і керівників банку (лютий-березень 2000 р.) КАБ „Слов'янский" був найприбутковішим, найбільш динамічно зростаючим і одним з трьох найбільших банків в Україні..

5.1.3. За даними на кінець 1999 р. капітал банку - 232,1 млн. грн[3] (курс НБУ на 01.12.1999 р.: 472,0100 грн. за 100 долларів США, тобто ця сума за курсом НБУ на 01.12.1999 дорівнювала 49 172 687 доларів США)

5.1.4. По результатах 1999 р. банк отримав доход в 277,45 млн. грн. маючи 194,1 млн. грн. розходів. *Прибуток банку за 1999 р. - 83,4 млн. грн. і за цим показником за 1999 р. банк займав перше місце серед українських банків (для порівняння:* ***показник другого за ним банку менший майже наполовину****: „Промінвестбанк" - 43,05 млн. грн.)*[4]*Тобто* ***КАБ «Слов'янський» був найприбутковішим банком України****.*

5.1.5. За результами 1999 р. інвестиційний портфель банку - 85,1 млн. грн., депозитний портфель залучення коштів фізичних осіб - 101,1 млн. грн.[5]

5.1.6. ***За 1999 рік загальний обсяг активів банку збільшився майже удвічі*** (темп зростання за рік – 180,39%)

5.1.7. Обсяг прибутку до оподатковування становив: за 1998 рік - 65 408 тис. грн., за 1999 рік – 83 744 тис.грн., тобто темп зростання за рік становив - 128%. Рентабельність активів банку становила в 1998 р. - 19,2%, 1999 - 13,7%, рентабельність капіталу банку в 1998 р. - 47,6%, 1999 р. - 35,9%, рентабельність статутного капіталу банку в 1998 р. - 389,9%, 1999 - 370,4%, чистий процентний дохід банку в 1998 р. 99 180 тис.грн., у 1999 - 139 345 тис. грн.[6]

5.1.8. У лютому 2000 р. капітал банку з урахуванням субординованого боргу становив 231,69 млн грн. (44,21 млн. євро)

5.1.9. ***За розміром капіталу банк займав третє місце в Україні*** поступаючись лише банкам „Приватбанк" та ПУМБ, його активи становили 591,6 млн грн. (див. газету „Бизнес" №7 от 14.02.2000 г., стр.15)

5.1.10. Навіть станом ще на 01.04.2000 (уже коли була порушена кримінальна справа і банк зазнавав репресівних дій з боку влади) капітал банку становив понад 235 млн. грн. (на наведену дату за цим показником банк посідав четверте місце серед українських банків[7])

5.2. Ситуація в Україні на початок 2000 р.

5.2.1. Після виборів президента, що відбулися у листопаді 1999 р. Л.Кучма залишився президентом на другий термін[8]. З його ім'ям повязано формування в України певної економіко-политичної системи, яка згодом визначалась як «кучмізм», а сам він зазнавав обвинувачень (з боку громадськості) в організації політичних вбивств (свого суперника на президентських виборах В.Чорновола[9], опозиційного журналіста Г.Гонгадзе[10], та інших), і коррупції, які втім в Україні належним чином не розслідувались. А оточення Л.Кучми зберігає владу в Україні і зараз.

5.2.2. Тобто при владі в державі фактично знаходилось угруппування на чолі з Л.Кучмою, яке неоднарозово і відкрито характерізувалось навіть українськими політиками як «організоване злочинне угруповання[11]». В державі свідомо і системно культивувалася коррупція та тіньова економіка.

---

[3] http://slavbank.narod.ru/facts/public-utterance-p01.html
[4] http://slavbank.narod.ru/facts/public-utterance-p01.html
[5] http://slavbank.narod.ru/facts/public-utterance-p01.html
[6] http://slavbank.narod.ru/ubaconf/kochetkov.html
[7] http://slavbank.narod.ru/ubaconf/vysnovky.html
[8] Див.: http://www.zn.ua/1000/24147/ ;
[9] http://en.wikipedia.org/wiki/Vyacheslav_Chornovil
[10] http://en.wikipedia.org/wiki/Georgiy_R._Gongadze
[11] Див.: Народний депутат України Григорій Омельченко в інтервью "Deutsche Welle": «Разом із членами депутатської слідчої комісії, людьми, із якими я працював у США, нам удалося зібрати докази, які

5.2.3. Якими методами Кучма «виграв» вибори наяво демонструє зроблений М.Мельниченко запис розмови між Кучмою та Азаровим напереодні президетських виборів восени 1999 р.:

«КУЧМА: *Ты должен собрать всех своих, бл..., налоговиков, по районам - ну, хотя бы областным. И предупредить: кто в районе проиграет выборы, тои после выборов работать не будет. Ни одного не оставим. Ты ведь должен сесть с каждым председателем* (колхоза — Ред.), *и сказать: "Или ты, бл..., в тюрьме будешь сидеть, или ты должен дать голоса". Так или нет?*

АЗАРОВ: *Я понимаю, все будет.*

КУЧМА: Я сейчас скажу Кравченко[12]. А ты потом скажешь, чтобы они вместе, с каждым председателем колхоза...

АЗАРОВ: Хорошо, от начальников райотдела?

КУЧМА: (по телефону говорит с Кравченко): У меня Азаров. Значит, тут же такой механизм работы. У них практически на каждого председателя колхоза есть дело (уголовное – Ред). Их надо в каждом районе собрать, чтобы начальник милиции и начальник налоговой службы... И сказать: хлопцы, если вы не даете столько, сколько надо, то завтра вы все будете там, где вам надо... Ну, надо собрать кроме западных областей (Западная Украина не поддерживала конкурента Кучмы во втором туре коммуниста Симоненко - Ред.). А эти, центральные - Херсонская, Кировоградская, Черниговская, эти области надо... Чтобы они четко знали, играться мы больше не будем. Эти ж суки председатели колхозов... Я вчера сказал, все ж помещики-бароны. После выборов самый жестокий порядок. Мы не должны расслабляться.

Второе, мы должны выиграть с хорошим преимуществом. Это тоже важно. Понимаешь. Когда говорят - там два-три процента, это не выигрыш. Потому мы должны так, чтоб те сели на одно место и сказали: "Сегодня протестный электорат, - это же те, что голосовали за тебя. …

КУЧМА: *Милиция серьезно должна поработать, значит, налоговая... Надо, чтоб с каждым председателем колхоза, в каждом селе приехал налоговик и сказал: дорогой товарищ, ты ж прекрасно представляешь, сколько у нас материалов для того, чтобы ты завтра оказался в местах не столь отдаленных... А там же на каждого председателя колхоза можно найти более чем достаточно... Да или нет? Наверно да. Поэтому милиция, значит. Служба... все они должны, значит, распределиться и серьезно поговорить с каждым председателем колхоза*. Это они, стараются, значит, устраивают... Село ж там голосует против. С церковью надо еще раз серьезно поговорить, чтобы они соответствующие мероприятия проводили. Более, так сказать, активно.»[13]

5.2.4. Тобто, коррупція та економічна злочинність була фундаментом української влади, саме вони допомагали Кучмі отримати та зберігати владу в державі. Влада була заінетересована в тому, щоб кожного в державі можна було вважати злочинцем, це робило їх підконтрольними силовим структурам.

однозначно засвідчують про те, що в Україні діє організоване злочинне угруповання, політична банда» (http://www.pravda.com.ua/news/2002/8/29/24650.htm)

[12] Юрій Кравченко – тодішній міністр внутрішніх справ, загинув 04.03.2005 р., його загибель українськи правоохоронні органи оголосили самовбивством, незважаючи на те що причиною загибелі було два кулевих пораннення в голову з пістолета, які очевидно не могли бути зроблені ним самим.

[13] З книги Миколи Мельниченка «Хто є хто. На дивані президента Кучми» (http://www.compromat.ru/main/kuchma/kniga.htm

5.2.5. Про методи нелегальнго фінасування української влади, і підтримку Кучмою коррупції та економічної злочинності яскарво свідчить наступний уривок з книги М.Мельниченка «Хто є хто. На дивані президента Кучми», з роздруківками розмов в кабінеті Кучми восені 1999 р.:

« Так становятся президентами.

Бакай был одним из главных спонсоров президентской кампании Кучмы в 1999 году. Он - один из немногих посвященных в теневую финансовую деятельность президента Украины. О том, какими суммами благоуворованных у государства денег Бакай делился с Леонидом Даниловичем, мы можем узнать из финансового плана президентской кампании Кучмы в октябре 1999 года, который обсуждают сам президент, Бакай, и руководитель избирательного штаба Александр Волков.

КУЧМА: Ты понимаешь, дальше деньги на хуй не нужны! Я был вынужден обращаться к таким людям, что лучше бы я к ним не обращался. Уже ж прошу: хлопцы, помогите! Сегодня ж осталось двадцать дней. Сегодня надо же наращивать позитивы, еб твою мать! (Прямо перед выборами правительство погасило задолженности по зарплате и пенсиям — Ред.).

БАКАЙ: Надо, чтобы вы мне поставили задание конкретней и более точно. И я найду источники для этого, как только вы признаете. Леонид Данилович, до этого мы перечислили 48 миллионов 800 гривен, и 10 миллионов 4 тысячи 957 долларов. Это было сделано моими заместителями, проверенными через его начальников штабов для оплаты Юре (Юрий Левенец, украинский политтехнолог, главный разработчик кампании Кучмы - Ред.). *После этого нами было уплачено 4 миллиона долларов "живыми" (в данном случае имеются в виду наличные деньги — Ред.), но они говорят, что там 100 тысяч не хватало. Я не буду спорить... Мы донесли эти 100 тысяч.*

КУЧМА: *Мне делать нехуй, чтобы смотреть твои счета! Игорь, если ты собираешься жить не в Украине, а в какую-то другую страну выезжать, то ты же понимаешь, что это совсем не то*. Если мне собираетесь яйца морочить все время, то ты же понимаешь, я не из тех людей, которые дают, чтобы яйца морочили. *Ты мне Игорь, я тебе в глаза смотрю, а ты мне говорил, что я вам обеспечу 250 миллионов долларов на избирательную кампанию. Они сейчас нужны!*

БАКАЙ: (обращается к Волкову) 48 миллионов гривен и 14 миллионов долларов, что ты подтверждаешь...

ВОЛКОВ: А я лишь подтверждаю 12.

БАКАЙ: Это вообще не разговор — 12 или 14!

КУЧМА: Ну ладно - 12 или 14 меня не ебет.

ВОЛКОВ: Сейчас нужно минимум 25 миллионов... Вчера нужно было.

БАКАЙ: (Волкову): *Во вторник я тебе отдам 25 миллионов. До вторника - 25 наличными.*

(Оцените масштабы теневых финансовых потоков, недаром международные организации продолжают считать нас страной, где процветает отмывание грязных денег — Ред.).

КУЧМА: До этого нужно в первом туре выиграть. Будь готовым двадцать на второй круг.

БАКАЙ: *Я отдам свои. Но я хочу, чтоб вы все просто знали, что все деньги, которые просто это, все мои...* (И не разверзлись врата налоговой, и никто не

удивился, что у государственного служащего в чемодане могут храниться 25 миллионов долларов! "Своими" деньгами Бакай считал финансы "Нефтегаза" — Ред.).

…

Высочайшая «крыша»

О том, кто именно является главным покровителем Бакая, и откуда он достает чемоданы с миллионами, известно всем руководителям украинских правоохранительных органов. Поэтому приведенная беседа главы ГНАУ Азарова с Кучмой, записанная летом 2000 года, весьма показательна. "Борец" с теневыми капиталами и теневым отмыванием денег, очень вежливо спрашивает разрешения проверить деятельность президентского фаворита, который по оперативным данным снова украл у государства десятки миллионов долларов.

Отношение к "провинившемуся" отцовское, словно к неуемному ребенку-бедокуру. Президент в который раз дает грозную команду проверить очередную незаконную операцию "шалуна". Сейчас мы знаем - никакого наказания Бакай не понес, и наоборот, продолжает "работать" на нефтегазовом рынке через сохранившиеся посреднические структуры.

АЗАРОВ: Леонид Данилович, последний вопрос. Значит, мне, к сожалению, трудно вам это говорить - к тому же неприятно. Бакай по одной схеме - а таких схем немало, уже весной этого года отмыл 37 миллионов. Схема простая. "Укргаздобыча" заключает договор с украинской нефтяной страховой компанией, которую возглавляет сам Пустовойтенко. (Бывший премьер-министр Пустовойтенко, также один из приближенных президента, владеет многими коммерческими структурами в энергетическом бизнесе. Также является "неприкасаемым" президентским фаворитом - Ред.). Договор страховой на 670 миллионов рублей (очевидно не рублей, а гривен - Ред.), и буквально за проценты, за взнос, отдает ей вот эти сверх 20 миллионов... Эта страховая компания за 33 миллиона продает вот это вот за 8-10 миллионов... Целая структура с дисконтом почти 87 процентов. За четыре миллиона, а... продает за пять... Поскольку это делают одни и те же люди, это сложно вычислить. За ними - несуществующие структуры, которым они продают эти векселя. Вот на этом этапе идет вывод живых денег из торгового оборота Украины. (Азаров описал обычную схему работы Бакая в "Нефтегазе" - Ред)

КУЧМА: Через "Укргазбанк"?

АЗАРОВ: Через "Укргазбанк", да. "Укргазбанк" платит за эти векселя при вексельной сумме 19 миллионов.... платит 5 миллионов. Они не платят ничего. ("Укргазбанк" контролирует партнер Бакая В.Горбаль, который также не понес никакой ответственности за эту незаконную операцию, и при поддержке властей стал в 2002 году народным депутатом Украины - Ред.)

КУЧМА: Слушай, бери за жопу! Кстати, мне на этот банк уже Копылов (в свое время - заместитель Азарова в ГНАУ, на период разговора был главой "Нефтегаза" - Ред.) жаловался. Он через него перечислял деньги в Туркмению, а он (банк - Ред.) ни хуя не отдает.

АЗАРОВ: Да. Поэтому, если вы одобряете...

КУЧМА: Даю добро!

АЗАРОВ: То я без всякого шума начинаю всю эту кампанию...

> Никаких уголовных дел по фактам, изложенным Азаровым, в течении двух лет открыто не было. Была лишь собрана очередная порция компромата. Так решили сами Кучма и Азаров, хотя факты воровства были очевидны.

АЗАРОВ: В течение года-полутора порядок уже наводится. Что бы там о нас за границей ни писали, чтоб там ни выступали. Тут однозначно. Теперь, значит, по "Нефтегазу". Я пригласил Бакая, как мы с вами договорились, показал ему вот эти схемы, это мои люди делали, которым я доверяю. Переговорил с Александром Михайловичем (Волковым - Ред.), выяснил сколько ж там поступило (имеется в виду в избирательный фонд президента - Ред.), и сказал дословно следующее. *Значит, Игорек (Бакай - Ред), ну ты минимум, ну так миллионов сто положил в карман. Минимум. Я понимаю, конечно, что, значит, я тебя подставлять не буду (кража у государства каких-то ста миллионов долларов в глазах Азарова не Бог весть какая потеря, но обвинение Бакая автоматически означает обвинение Кучмы — Ред.). Я тебе даю две недели, ну месяц... Я ему показал все эти схемы - уничтожь, так сказать, все эти бумаги, которые свидетельствуют прямо или косвенно о всех твоих делах. Ты делал тупо и глупо. И я показал, что он делал тупо и глупо. Ну, сейчас уже это дело прошло. Он говорит мне: отзовите всех - у нас же там налоговый пост. Отзовите всех. Я отозвал... Мудак он, Леонид Данилович. Он был мудаком, он им и останется.*

КУЧМА: Да дорогой, я с тобой согласен.

АЗАРОВ: Я говорю, можно ж было по уму делать все это- нет. Он делал так, что любой тупой ревизор увидит тупую схему расчетов[14]»

5.2.6. Зрозуміло що для такого режиму, існування честного і незалежного бізнесу тим більше великого було небезпекою.

5.2.7. Микола Мельниченко, пояснюючи свої мотиви прослуховування кабінету прездента, говорив, що найбільшу огиду в нього викликало те, що Кучма «зруйнував купу бізнесів, які могли давати роботу для простих людей і приносити економічну вигоду для України» Як свідчить Мельниченко, якщо бізнес не платив за «кришу», Кучма питав: «Як це може бути?», він каже що Кучма хотів щоб кожен платив йому гроші (protection money), і якщо вони цього не робили президент знаходив шляхи викинути їх з бізнесу[15] (див. Інтерв’ю М.Мельниченка для «Радіо Свобода» http://web.archive.org/web/20010429190738/http://www.rferl.org/nca/features/2001/02/27022001121212.asp - англійською)

5.2.8. Варто невести також цитату з інтерв’ю М.Мельниченка в New York Times в лютому 2001 р. (http://www.nytimes.com/2001/02/26/world/26UKRA.html?ex=1190001600&en=55a8ba7ae34fe0cd&ei=5070 - англійською) :

«П.Мельниченко схвалює підтримку Сполученими Шататами України і каже що амеріканські спецслужби допомагали підтримувати демократії та розслідувати корупцію. Але, каже він, більшість тих доказів були просто передані п. Кучмі, який покривав і захищав оліхархів які фінансували його владу.

[14] http://www.compromat.ru/main/kuchma/knigabakaj.htm

[15] «Melnychenko said that what disgusted him most was that Kuchma, in his words, "has ruined lots of businesses that could have provided work for ordinary people and could have brought economic benefit to Ukraine." According to Melnychenko, if businesses were not paying for a "krizha" [literally, a "roof," but meaning money paid for protection], Kuchma would ask: "How can this be?" Kuchma, he said, wanted everyone to pay protection money and, if they didn't, the president sought to put them out of business» (http://web.archive.org/web/20010727020438/www.rferl.org/nca/features/2001/02/27022001121212.asp)

«Всі цю люди працюють під керівництвом Кучми», каже він, «вони відмивають гроші за наказами Кучми, та ділять ті гроші»

Він каже, що п. Кучма створив «кришу», що захищає олігархів та бізнеменів, які, як він каже, сплачують хабарі в мільони долларів готівкою на рахунки які контролює п. Кучма через свого банкіра та повіренного, Олександра Волкова, впливого члена парламенту. «Кожен хто працює на нас повинен платити за свою кришу», цитує він висловлювання Кучми на записах[16]» …

«Сьогодні, п. Мельниченко описує п. Кучму як лідера, який користується такою владою, що може телефонувати керівникам прокуратури, податкової та служби безпеки і надавати їм накази гарантувати, наприклад, виграш з істотною перевагою на президентських виборах в 1999 р., порушити кримінальні справи щодо політичних супротивників, або знищити бізнесменів які підтримують його опонентів. «Мене особисто обурює, що бізнеси які могли бути успішними та надавати людям роботу, Кучма, знищив з особистих політичних причин», каже п. Мельниченко, «однією з найбільших шкод, що наробив Кучма, це те що він перетворив цілу країну на свій приватний маленький брудний бізнес[17]»

5.2.9. Отже цих обставин, існування великого, честного, а отже незалежного від влади бізнесу, становило небезпеку для існування всієї системи[18].

5.2.10. В той же час українська влада на початку 2000 р. стояла перед загрозою дефолту[19]. Після обрання на другий термін Л.Кучма намагався отримати зовнішні запозичення (зокрема його вояж: Брюсель-Москва-Париж-

[16] «Mr. Melnichenko praised the United States for its support of Ukraine and said American intelligence services had helped to support democracy there and to investigate corruption. But he said most of that evidence had simply been presented to Mr. Kuchma, who then took steps to cover up and protect the circle of oligarchs who finance his rule.
"All of these people are working on Kuchma's orders," he said. "They laundered money on Kuchma's orders, and they divided it up."
He said Mr. Kuchma had established a "krisha," or roof, that protected oligarchs and businessmen who, he said, kicked back millions of dollars in cash to accounts controlled by Mr. Kuchma through his banker and confidant, Oleksandr Volkov, a powerful member of Parliament. "Everyone who works for us should pay money for his krisha," he quoted Mr. Kuchma as saying on the tapes.»

[17] ««Today, Mr. Melnichenko describes Mr. Kuchma as a leader so all-powerful that he can call in prosecutors, tax officials and intelligence chiefs and order them to guarantee, for instance, a sizable margin of victory in the last presidential election in 1999, to open criminal investigations of political foes, or to "ruin" businessmen who support his opponents.
"What I find personally disgusting is that businesses that could have been successful and provided the people with jobs, Kuchma closed down for personal political reasons," Mr. Melnichenko said. "One of the greatest evils that Kuchma has done has been to turn the whole country into his private little racket."»

[18] Щодо режиму Кучми див. також: Keith Darden "Graft and Governance: Corruption as an Informal Mechanism of State Control" // Yale University. August 6, 2002 http://www.yale.edu/leitner/pdf/2002-02.doc (англійською мовою);

[19] «Ukraine remains dependent upon imported energy and foreign loans. Ukraine is due to pay USD 3.1bn in foreign debt in 2000, most of it to the IMF. The prospect of default exists, particularly as the IMF's USD 2.6bn extended fund facility (EFF) was suspended in September, and the World Bank postponed all its lending to Ukraine in October» … «Closed forms of privatisation rewarded the President's powerful supporters with the most profitable firms; for example, in September, Kuchma's daughter's boyfriend acquired a lucrative metal works. As a consequence, social inequality is increasing and reforms have languished while foreign loans kept the government afloat. Kuchma publicly acknowledged the risk of default in 2000 and the need to reschedule the debt. For this, Ukraine needs the IMF and World Bank back on board. Since his re-election, Kuchma has been working hard to this end, trying to convince foreign governments and international bodies of his commitment to reform»
Sarah Whitmore Ukraine 1999: On the threshold of change? // Central Europe Review Vol 2, No 1. 10 January 2000 http://www.ce-review.org/00/1/whitmore1.html ;
Див. також: Chronology of a potential default. PDC Vol. 6, No. 164, March 13, 2000 http://pdc.ceu.hu/archive/00001316/01/9.pdf

Вашингтон, що відбувся 5-9 грудня 1999 р.[20]). Однак одним з основних докорів від західних кредиторів була відсутність в Україні боротьби з корупцією та безлад в економіці[21]. На Заході лунали заклики призупинити фінасову допомогу Україні, якщо українська влада не буде здійснювати кроків щодо наведелння ладу в країні та боротися зі зловживаннями в економіці (див. наприклад, статтю Джорджа Сороса в «Washington Post» 23.11.1999[22], яка тоді широко обговорювалась) Кучмі нагально було потрібно мати «резонансну справу» яку можна було продемонструвати та розпіарити як приклад того що він бореться з зловживаннями в економіці та корупцією, при цьому, зрозуміло що мова не могла йти про криміанльне переслідування Бакая, Волкова, Пінчука та інших наближених до Кучми бізнесменів.

5.2.11. Отже таке переслідування Кучма спрямовував на незалежний бізнес, вирішивши при цьому при відповідній інформаційній підтримці вирішити одразу два основних завдання, які на перший погляд мало сумісні: а) продемостругати Заходу боротьбу зі зловживаннями в економіці та корупцією, б) продемонструвати українському бізнесу неможливість існування непідконтрольного владі великого бізнесу.

5.3. Початок переслідування заявників.

5.3.1. Отже вибраний був банк «Слов’янський» Цей вібір підтримувався і антисемітськими настроями Президента Кучми. 19.01.2000 р. відбулася розмова тодішнього Президента України Л.Кучми з тодішнім головою ДПАУ (нині віце-прем’єр Уряду) М.Азаровим, в ході якої Кучма вимагав від Азарова проведення «гучних справ», текст цієї бесіди був задокументований співробітником охорони Президента України М.Мельниченко. Мова йшла зокрема про наступне (роздруківка аудиозапису бесіди):

«К[23].- За тобой, блядь, должок, блядь!

А[24].-Какой?

К.-*Мне надо пару громких, блядь, дел.*

А.- Леонид Данилыч, я вас понимаю, Леонид Данилович. Я занимаюсь.

К.-Ты понимаешь. Ну вот.

А.- Ну хотелось бы так… Ну вот *скажем банк Славянский. Так. Вы слышали…*

---

[20] див.: Александр Юрчук Система политической сигнализации // "Зеркало Недели" http://www.zn.ua/1000/24248/ ;

[21] http://www.zn.ua/1000/24242/ ; http://www.siac.org.ua/b3/3_d1.html

[22] «The president needs to be put on notice that the Western governments that have supported him will not tolerate the status quo. An inefficient system and corrupt government have been able to survive with international help provided largely on account of Ukraine's geopolitical position. But a system
of crony capitalism that enriches a tiny elite while the vast majority of the country's 50 million beleaguered citizens live in poverty and are bullied by bureaucrats cannot be sustained in the long run.
The West must make it clear that Ukraine's geopolitical position isn't enough to guarantee continued support. The most important action we can take is to make continued assistance conditional on political and economic reform. Ukraine has $3.1 billion in debt payments coming due in the year 2000. Most
of that is owed to the International Monetary Fund, which is rightly insisting on a more transparent privatization process, administrative reform, deregulation, anti-corruption and other measures before allowing the country to borrow new cash or roll over its current debt.
... And I urge other donors to maintain or increase their support for building an open society in Ukraine. But financial support to the government must be strictly conditional on performance.»
http://www.cdi.org/russia/johnson/3641.html##15

[23] Кучма

[24] Азаров

К.-***Да. Значит я. Я дал официальное поручение. Сказал***.»

…

«К.-*Возбуждайте уголовное дело! И передавайте в прокуратуру!*

А.-Ну.Леонид Данилович, помните я вам говорил. *Вы должны собрать Потебенько[25], Кравченко, Деркача[26] и меня и чётко сказать, чтоб выработали ребята эффективный план. Обратился к Потебенько за санкцией, за помощью - чтоб Потебенько не мозги компостировал, а давал немедленно*, так сказать, соответственно санкции областным, районным и так далее и так далее. А то мы начинаем работать, то там того не трожь, то этого того не трожь. Вот что значит Стельмаха видповидь с оффисуальным характером. Мы говорим: "Они зарабатывали деньги на чём? Составляли липовые гарантии банковских кредитов из-за рубежа. И потом в оплату это якобы страховых рисков перегоняли гроши за кордон".

К.- Ну йоб

А.-На лицо, как говорят, нарушение законадательства и так далее и так далее. И приводим конкретные факты. Вот перечисление средств

К.-*Открывайте уголовное дело*!

А.-распорядження в пользу First Trading Bank. А он это называет оффисуальным характером. Ещё таким образом подтверждается отсутствия средств эмитента, то есть кампания First Trading Bank ни копейки не давала никаких кредитов. Это, Леонид Данилович, чтоб вы знали 20 июля 1998 года. Полтора года уже прошло. Мы ведём переписку с Национальным Банком. Туда-сюда, туда-сюда. А они вовсе … Если ты хочешь иметь общее с Ющенко, то ты оставь банк «Славянский» в покое.

К.- *Ну это я беру на себя!*

А.- Вот. Да нет. Я думаю, что это вам не нужно всё это. Я

К.- Да нет. Я ещё потом. ***Стельмах[27] чтоб лишил лицензии и всё!***

А.- *А лицензии. Ну хорошо*.

К.- ***Подумай только! Это жидва[28], блядь, которых надо, блядь, душить!***»

5.3.2. Тобто знищення банку і кримінальна справа щодо Фельдмана були ініційовані президентом України та головою ДПАУ Азаровим, в тому числі і з атисемітских мотивів (що є порушенням ст. 14 Конвенції)

5.3.3. З наведеної розмови, очевидно, що дії ДПАУ та НБУ базувалися ніяк не на законі, а на антисемітизмі та особистих мотивах Л.Кучми та його оточення.

5.3.4. 25 січня 2001 р., згідно з досягнутою між Кучмою та Азаровим 19 січня 2000 домовленністю відбулася нарада у Кучми, в якій приймали участь крім Кучми та Азарова також Генеральний прокурор України Потебенько, голова СБУ Деркач, міністр внутрішніх справ Кравченко.

5.3.5. Кучма на цій нараді в лайливій формі та знов з антесімітськими висловами віддає злочинний наказ Генеральному прокурору України (що формально за

[25] Потебенько – в той час генеральний прокурор України, згодом народний депутат, нині радник генерального прокурора.

[26] Деркач – в той час голова Служби Безпеки України

[27] Стельмах - тодішній голова Національного Банку України, займає цю посаду і в даний час.

[28] В український мові слова «жид», «жидва», «жидівський» є лайливими, і мають характер негативного ставлення до євреїв (аналог в анліській – kike)

законом є незалежним, і підкоряється тільки закону) щодо знищення банку «Слов'янський» і ув'язнення Б.Фельдмана:

«Кучма: … Всіх отправляєте керівників, як кажуть, на волю. Вони включають всі важелі, блядь. І потім всє розсипається.

Азаров:-Да

Кучма: - *Блядь, щоб поймал "Славянский" банк за цього самого.* ***Отого жида,першого[29], блядь, - за рєшьотку і хай сидить!*** *І про те, як кажуть, вся Україна повинна знати!*

Потебенько[30]:- Леонід Данилович, вони должно повертають собі… як мінімум… *Но ми нє можем пока доказаних доказів не має.* Тут же питання … »

5.3.6. В лютому-березні 2000 р. проти Б.М.Фельдмана та деяких співробітників банку були порушені кримінальні справи, які були об'єднані в одну кримінальну справу № 1480001

5.4. Затримання і кримінальне переслідування заявника Б.М.Фельдмана та провідних менеджерів банку.

5.4.1. 13 березня 2000 р. Б.М.Фельдман був затриманий в м. Києві начебто за підозрою у вчиненні ухилення від сплати податків, а 14 березня 2000 р. прокурором була дана санкція на його арешт. В тіж дні податкова міліція затримала і заарештувала провідних топ-менеджерів банку „Слов'янський"

5.4.2. Всі арешти були свавільними, тримання під вартою, досудове слідство, як згодом і судовий розгляд супроводжувалися численними порушеннями прав заявників передбачених Конвенцією, здійснювалось прослуховування розмов Фельдмана з адвокатами, подактівці діяли у злочинній змові з посадовими особами судової влади, були спроби фізичного тиску на Фельдмана (див. Application nos. 76556/01 and 38779/04 (Feldman v. Ukraine))

5.4.3. 25 травня 2000 р. Азаров доповідав Кучмі щодо справи банку «Слов'янський» і між ними відбулися такі розмови:

«Азаров: Леонид Данилович, несколько неприятных вещей, но куда деваться, надо ж говорить... ***По вот этому Фельдману , по «Славянскому» конечно мы отслеживаем всех адвокатов и все их связи и так далее, наружка постоянно работает.*** Есть такой Мушкин Владимир Михайлович …, значит, это осуществляет связи этого Фельдмана с криминальным миром, с прокуратурой, с милицией, со всеми в том числе и СБ. Его, так сказать, опекун.

Кучма: Из Днепропетровска.

Азаров: Да. И зафиксирована его встреча с таким Холондовичем . Холондович это у Юрия Федоровича[31] начальник главного управления по осуществлению потом... технических оперативных мероприятий. Более часто они встречались, беседовали в довольно укромном месте . *Ну, тут сначала с адвокатом идет, а*

Кучма: *... подожди, это же женщина.*

Азаров: *Калюх это адвокат, да.*

Кучма: *А-а!*

Азаров: А потом и …(Кучма читає) Значит я вас прошу, не надо Юрию Федоровичу говорить.

[29] Мається на увазі Б.Фельдман.
[30] Потебенько (Генеральний прокурор України)
[31] Юрій Федорович – тодішній міністр внутрішніх справ Ю.Ф.Кравченко

Кучма: Я не буду

Азаров: Да, значит мы продолжаем это так сказать..

Кучма: Ну, вы ж отслеживаете ситуацию?

Азаров: Да, да обязательно.

Кучма: Тому тогда башку надо скрутить бы.

Азаров: Потому, что это...

Кучма: А чем он занимается у Юрия Федоровича?

Азаров: Он занимается всеми литерными мероприятиями: разведка, подслушивание вот это дело.

Кучма: Как его фамилия?

Азаров: Холондович.

Кучма: Холондович.

Азаров: Вот, ***ну я все время был очень неудовлетворен, скажем так, результатами прослушки. И по камере, и по адвокатской,*** где он получает. Потому, что, ну, чувствуется, что он знает, что его слушают. Он сам не говорит ничего практически.

Кучма: Ну, конечно.»

…

«Азаров: Значит, механизм у них какой, вот мы хотим сейчас тоже прокуратура сопротивляется, а потом... Может все-таки вернутся к практике хотя бы раз в месяц вот этих совместных встреч -- генеральная, МВД там?.

Кучма: Нет возражений

Азаров: Раз в месяц. Раз в неделю действительно это может часто, а раз в месяц как раз.

Кучма: Хорошо.

Азаров: Потому, что ***мы могли бы подбрасывать то, где требуется согласованное решение.*** Вот, положим, вот сейчас что хотим вменить этому Фельдману и МТ-банку. Железно обвиним его во взятке. В чем эта взятка выразилась? Они, используя свое служебное положение, разместили свои депозиты в «МТ» банке в Кременчуге

Кучма: Да.

Азаров: А «МТ» банк разместил

Кучма: Да, да.

Азаров: То есть, процент … 2000-2800. Это 100%, ***консультировались у Маляренко,значит в Верховном суде, у специалистов Верховного Суда*** - 100% обвинение по взятке проходит. Наша «гениальная» генеральная прокуратура говорит: «Нет оснований».

Кучма: Ну ***кто-нибудь лично поговорил с прокурором?***

Азаров: Ну, что *посадите меня с прокурором* ***и говорите Вы***

Кучма: - Ну а чего

Азаров: По большому счету. Вот. Причем Вам, пожалуйста. Тот всё будет мне рассказывать, что вот такое… . А так бы я мог бы в процессе, скажем, вот этой встречи

Кучма: Хорошо, давай постановим.»

…

«Азаров: Да. Поэтому я тормознул. Мы в прошлом году еще летом это дело тормознули, несмотря на их настойчивость, так сказать, просьбы. Теперь, мы ж с Риги привезли по Фельдману, там значительная сумма на Айзкрауклес латвийский банк[32], а потом с латвийского банка на оффшор. Требуется просто время, там привезли мы распечатки - простыни, отрабатываем перечисления .., там все шло на Ригу, а потом уже дальше. Вот там вообще сейчас тактика на допросах полностью молчание, Фельдман показаний не дает: «Я не помню, я не знаю» и так далее, и так далее. Ну и чёрт с тобой… А мы сейчас готовим документальные

Кучма: ***Ты посади … к уголовникам, пускай его бьют*** » …

«Кучма: ***Говорю: "Если мы банк"Славянский» сейчас отпустим - пиздец. Всё".***

Азаров: Леонид Данилович, ну, я вас понял.

Кучма: Иначе

Азаров: *Я вас понял, мы все делаем для того, чтобы дело …*

Кучма: *Будут над нами смеяться, больше ничего.*

Азаров: Да»

5.4.4. Таким чином видно, що дії проти заявників були спланованою компанією яка проводилась злочинними методами злочинною группою осіб до якої входили і вищі посадовці судової системи, зокрема тодішній заступник голови Верховного Суду України (а згодом голова Верховного Суду) Василь Маляренко.

5.4.5. Про здійснення Л.Кучмою тиску на прокуратуру свідчить і запис розмови яка відбулася між ним та Азаровим і по телефону з Потебеньком 31 травня 2000 р.:

«Кучма: ***Да я сейчас ему позвоню. Скажу: " Хай его уволят на хуй!"***

Азаров: Не надо, Леонид Данилович. Не надо. Я хочу … ещё раз услышать. Вот статья уголовного кодекса- получение взятки. …взятки может быть.

Кучма: *Он без тебя, без совета. Генеральный прокурор … не может, эт самое*.

Азаров: ….

Кучма: Я не могу.

Азаров: Я думаю, мы с ним. В 3 часа встречусь. Мы договорились о встрече.

Кучма: Ну всё равно

(по телефону с Ген.прокурором М.Потебеньком): Я вас вітаю! Як ви…? …Угу. Ну ясно. Міхало Олексійович! Ну коли такі справи, припустимо, як по Юлі Тимошенко і так далі. Ну треба щоб ви узгоджували ж дії! Я навіть. Ну як. ***Ваш начальнік відділу за наглядом Кубрак. Єсть такой? Ну так він взяв, значит, відмінів постанову про порушення криминальної справи за фактом дачи хабаря по банку "Славянский". Ну, йоб, твою мать! Ну ето ж спеціальна справа! Під***

[32] Aizkraukles Banka - http://ab.lv

контролем президента! Блядь! Якийсь там Кубрак! Вигоні його на хуй! Щоб його не було, блядь! Ну она покупаєт всё на корню! Ну ви ж знаєте, що 50 % те, що єё в цьому самому, в прокуратурі, 50% в службі бєзопасності, блядь. Всё продаётся на хуй! Ви понімаєте, блядь. Йоб… Ну подать… по етому самому Фєльдману, по банку Славянский”. “Ну да. Ну хоча би він же забов'язан вам доповісти ж.. Йоб, твою мать. Ну конечно, блядь. Йолки, блядь. Хорошо.

К.: ***Ну я скажу, щоб он його, блядь вигнав на хуй!***»

5.5. Інформаційна кампанія проти банку з боку держави.

5.5.1. Після арешту менеджменту та головного акціонера банку, державними органами широко розповсюджувались завідомо неправдиві повідомлення про начебто винність заарештованих у фінансових злочинах (детальніше про це в заявах заявника Б.Фелдьмана до Європейського суду, зокрема див. доводи щодо порушення ч. 2 ст. 6 Конвенції щодо Фельдмана)

5.5.2. Це також стало причиною віддтоку грошей вкладників з банку.

5.5.3. Так у «Довідці інспектування КАБ «Слов’янський» від 29-30 березня 2000 р., підписаній заступником начальника відділу банківського нагляду Запорізького територіального управління НБУ Трещовим О.В., зокрема зазначалось:

«Зменшення залишків на вкладних рахунках фізичних осіб внаслідок ажіотажу, причиною якого стали повідомлення в засобах масової інформації про затримання ряду посадових осіб банку та збудження проти них карних справ, характеризується наступними показниками: за період з 14 по 28 березня 2000 року закрили свої владні рахунки в банку 920 осіб. Всього за цей період банком повернено вкладів на суму 14 037 тис. грн. За цей же період залучено в депозит кошти населення в сумі 3 917 тис. грн. Тенденція останніх днів свідчить, що щоденно закривається вкладів на суму 920-1200 тис. грн. Слід відмітити, що основна частина скорочення вкладів стосується вкладів у ВКВ (залишки по короткостроковим вкладам у ВКВ за цей період скоротились у гривневому евіваленті з 67 974,6 до 58 479,8 тис. грн., довгостроковим з 884,1 до 208,6 тис. грн., при зростанні короткострокових гривневих вкладів з 36 611,8 до 37 526,3 тис. грн., та скороченні довгострокових з 5 778,6 до 5 724,4 тис. грн.) В квітні поточного року закінчується термін дії депозитних угод з вкладниками фізичними особами на загальну суму – 6 420,9 тис. грн.»

5.5.4. Висновком зазначеної довідки було, що зазначений «ажіотаж» та спричинений ним відтік грошей вкладників на той час вже привели до руйнування економічної стабільності банку:

«Згідно даних отриманих в ході перевірки можна зробити висновок, що у разі не отримання стабілізаційного кредиту НБУ або не покращення ситуації з залученням коштів на міжбанківському ринку, навіть у випадку припинення значного віддтоку вкладів населення, банк буде не спроможний виконати свої зобов’язання, строк виконання яких припадає на квітень»

5.6. Свавільні фінансові санкції щодо банку, арешт кореспонденського рахунку банку в НБУ таі відсутність можливості судового захисту.

5.6.1. Разом з кримінальним переслідуванням Б.Фельдмана та інших керівників банку здійснюються свавільні і незаконні дії щодо банку з боку ДПАУ та НБУ спрямовані на незаконне знищення банку та незаконне вилучення його майна.

5.6.2. Так, 26.05.2000 р. ДПІ Ленінського району м. Запоріжжя прийняло незаконне і свавільне Рішення № 365/22-030-09806354 про затосування фінансових санкцій щодо банку.

5.6.3. 02.06.2000 р. банк подав позовну заяву (копія додається) до Арбітражного суду Запорізької області про визнання недійсним цього Рішення ДПІ Ленінського району м. Запоріжжя.

5.6.4. Відповідно до ч. 2 ст. 20.6 Закону України «Про оподаткування прибутку підприємств» в редакції що була чинна на той момент:

«У разі коли платник податку відмовляється визнати висновки перевірки податкового органу або має зауваження до них та оскаржує такі висновки у встановленому законом порядку, *сплата донарахованого податку та фінансових санкцій **зупиняється*** до прийняття рішення за результатами такого оскарження»

5.6.5. В той же день 02.06.2000 р. КАБ «Слов'янський» направив листа начальнику ДПІ в Ленінському районі м. Запоріжжя з вимогою призупинити виконання цього рішення до розгляду судом цієї позовної заяви з посиланням на зазначену норму закону (копія додається)

5.6.6. Втім *всупереч вимогам закону виконання цього рішення не було зупинено*.

5.6.7. 05.06.2000 р. ДПІ Ленінського району м. Запоріжжя виставило для виконання в Запорізьке обласне управління НБУ шість інкасових розпоряджень по стягнення з банку грошових коштів у сумі 36 226 619 грн. 60 коп. Таким чином кореспондентський рахунок банку в НБУ був заблокований, і банк не міг здійснювати безготівкові розрахунки в гривнях через свій кореспонденський рахунок в НБУ

5.6.8. Після Ухвали про порушення провадження у справі № 1/3/568 за позовом КАБ «Слов'янський» до ДПАУ (копія додається), 06.06.2000 КАБ «Слов'янський» звернувся до суду, що розглядав цю позовну заяву, з аналогічним клопотанням про зупинення виконання оскарженного рішення на підставі зазначеної норми закону (копія додається).

5.6.9. Проте суд Ухвалою від 20.07.2000 р. (копія додається) не тільки всупереч закону відмовив банку в задоволенні клопотання, але й постановив зупинити провадження у справі до «вирішення питання по кримінальній справі № 1480001 порушеній по факту умисного ухилення від сплати податків посадовими особами КАБ «Слов'янський»

5.6.10. Таким чином банк цілком був позбавлений судового захисту проти свавільних і незаконних фінансових санкцій. Санкції виконувалися, відповідна позовна заява банку не розглянута і по цей день (!). Провадження у справі було поновлено ухвалою від 24.02.2005 р. (копія додається), проте ухвалою від 26.07.05 (копія додається) знову було зупинене і справа не розглядається по цей день.

5.6.11. Банк намагався окремо оскаржити і визнати в суді недійсними зазначені інкасові розпорядження, втім справа за відповідною позовною заявою банку (справа № 1/5/926 в Арбітражному суді Запорізької області) також була зупинена – ухвалою Арбітражного Суду Запорізьої області від 12.10.2000 (копія додається) – «до вирішення пов'язаної з нею арбтіражної справи № 1/3/568. Тобто обидві ці судові справи не розглянуті по цей день (7 років!)

5.6.12. **Отже, всупереч, тому що намагається довести Уряд, банк був свавільно і протиправно позбавлений можливості судового захисту своїх прав, судові позови банку просто не розглядалися і банк не мав можливості протистояти свавільному і протиправному вилученню свого майна (фактично грабежу – тобто відкритому протиправному вилученню свого майна) та блокуванню його рахунків державними**

органами України, які діяли під керівництвом злочинної группи Л.Кучми, М.Азарова та їх спільників. Таким чином, щодо заявників мало місце порушення ст. 6 Конвенції та ст. 1 Першого протоколу до Конвенції.

5.6.13. Те що відповідні дії державних органів, зокрема НБУ в цей час скеровувалися Л.Кучмою підтверджується записом розмови 06.06.2000 між Л.Кучмою, М.Азаровим та (телефоном) з головою НБУ В.Стельмахом:

« Секретарь: Я перепрошую. По «сотці»[33] Стельмах по срочному.

А. Я просил бы…

К. Да-да-да-да

К.(по телефону Стельмаху): Володимир Семенович! Я тебе вітаю, дорогой! У мене на вас на столі лежить лист твій. Національний Банк України на імя Єханурова. Я ж все, я ж думав, що з тобой зустрінусь і по телефону не казав. ***По банку Славянскому. Чо ти за хуйню написав!? Дорогий ти мій!***

- Це ж розумієшь ми ж. Національний Банк не може перевіряти правильність, блядь, податків, блядь. Це не ваша справа, так сказать.

- *Ти ж розумієшь, якщо ми всі знову будемо лоббувати, блядь, і захищати таких жуліків, яким є Фельдман, то ти ніколи не наведешь порядок, блядь, в банківський системі. Ти ж першим повинен зацікавлен. Щоб це було уроком для всіх інших, блядь*.

- Угу. Ну ясно. Напиши, блядь. Так цей же міг тоді, щоб він не ходив, так сказать.

- Хорошо. Да.

-Угу.

- Серьйозно, да? Ну я тебе прошу ти тримай це питання на контролі.

- Хорошо. Хорошо. Дякую тобі. Єсть!

А.-Хорошо

К.- Перше, штраф накладає сьогодні ж. П'ять і два десятих мільони, значит.

А.-Хорошо.

К.- І далі раскрутить там всі ті самиє, тобто там каже страшні штрафи

А. -Только сорок миллионов.

К.-Ну так

А.-***На банке, на банке нужно ставить крест!***»

5.7. Незаконні арешт та вилучення майна банку.

5.7.1. 12.07.2000 р. діючи з перевищенням влади і посадових повноважень, зловживаючи службовим становищем, спричинивши істотну шкоду охороняємим законом правам заявників, зокрема праву „мирно володіти своїм майном[34]", праву „володіти, користуватися і розпоряджатися своєю власністю[35]" та іншим правам заявників, і спричинивши тяжкі наслідки,

[33] «сотка» - система урядового телефонного зв'язку - АТС-100
[34] Ст. 1 Проколу 1 до Європейської конвенції про захист прав людини і основних свобод.
[35] Ст. 41 Конституції України

12.07.2000 р. слідчий СУ ПМ ДПАУ Васьків виніс постанову про накладення арешту на цінні папери банку.

5.7.2. Цією постановою Васьків постановив накласти арешт на ***всі*** цінні папери КАБ „Слов'янский"

5.7.3. У постанові слідчий навів наступні мотиви такого рішення (мовою оригіналу):

„Настоящее уголовное дело возбуждено Следственным управлением НМ ГНА Украины 02.02.2000 г., по факту умышленного уклонения от уплаты налогов должностными лицами КАБ „Славянский", по признакам преступления, предусмотренного ч. 3 ст. 148-2 УК Украины.

В ходе расследования указанного дела установлено, что в октябре 1996 г. Министерство финансов АР Крым выпустило облигации 2-го Республиканского займа на общую сумму 120 млн. грн.

Согласно договора без номера от 01.10.1996 г. – генеральным агентом, который взял на себя обязательсва агента по размещению облигаций, а также управляющего и платежного агента республиканского займа, выступил КБ „Черноморский банк развития и реконструкции"

По поручению Министерства финансов АР Крым, уполномоченным банком по размещению облигаций Крымского республиканского займа был определен КАБ „Славянский", который получил в доверительное управление средства, полученные от продажи облигаций на сумму 120 млн. грн.

Используя средства Министерства финансов АР Крым, КАБ „Славянский" на протяжении 1997-2000 гг. получал доход в сумме 441 млн. крб., который был перечислен на счет офшорных кампаний нерезидентов „Xenon marketing ltd" (острова «Теркс и Кей – Кос») и «Data technologi S.A.»

Министерством финансов АР Крым заявлено о причинении Коммерческим акционерным банком "Славянский» ущерба в сумме 120 млн. крб.

На основании изложенного, руководствуясь ст.ст. 28, 29, 130 УПК Украины,

постановил:

Наложить арест на акции, облигации внутренних республиканских и местных займов, облигации предприятий, казначейские обязательсва республик, сберегательные сертификаты, векселя и приватизационные бумаги, принадлежащие Коммерческому акционерному банку «Славянский», расположенному по адресу: г. Запорожье, ул. Кремлевская, 8 где бы такие не находились."

5.7.4. Отже, як зазначено в постанові, мотивом накладення арешту на майно банку було те, що Міністерством фінансів АР Крим було зявлено про нанесення банком (саме банком, тобто юридичною особою) шкоди в розмірі 120 млн. крб.

5.7.5. Але насправді, про начебто причинення шкоди МФ АР Крим було заявлено тільки 03.08.2000 (заява про визнання цивільним позивачем - т. 84 а.с. 224[36]), тобто вже ***після*** *того, як майно банку було арештоване*. І така заява з боку МФ АР Крим була зроблена під примусом з боку керівників податкової міліції України, зорема заступника голови слідчого управління податкової міліції ДПАУ пана Молодика, які намагалися якось виправдати накладення арешту на майно банку.

[36] Тут і далі при посиланні на том і сторінку йдеться про матеріали кримінальної справи № 1480001 за обвинуваченням Б.М.Фельдмана та інших.

5.7.6. Незважаючи на те, що в мотивувальній частині постанови йде мова про шкоду в розмірі 120 млн. крб., постановою накладено арешт на всі цінні папери банку.

5.7.7. Так, на виконання цієї постанови, 12.07.2000 р. слідчий Васьків в м. Запоріжжі провів опис векселів, які належали КАБ „Слов'янський", на суму 231.044.679,56 грн., що підтверджено протоколом опису.

5.7.8. В понеділок 17.07.2000 р. проведена пресс-конференція голови ДПАУ М.Азарова про яку повідомили іноформаційні агенції, зорема „Інтерфакс"[37]

5.7.9. Інформаційне агенство „Інтерфакс" (www.interfax.kiev.ua) розповсюджує повідомлення, що органами податкової міліції Запорізької області арештовано 171 вексель банку „Слов'янский" загальної номінальною вартістю 325 млн. грн.[38]

5.7.10. Зокрема щодо цієї прес-конференції „Інтерфакс" повідомляв:

„Произведенный 11 июля арест активов коммерческого акционерного банка (КАБ) "Славянский" (г. Запорожье) был вызван стремлением налоговых органов не допустить их продажи за бесценок и таким образом защитить интересы вкладчиков.

Об этом заявил председатель Государственной налоговой администрации Украины (ГНАУ) Николай Азаров на пресс-конференции в понедельник.

"Чем больше мы занимаемся банком "Славянский", тем больше ощущение, чтоб банк тонет в болоте[39]. У нас появилась информация, что банк хотел продать свои активы за бесценок. Сейчас на них наложен арест, и у нас нет опасений за вкладчиков банка, поскольку сумма активов банка превышает сумму его обязательств перед вкладчиками – физическими лицами", - сказал Н. Азаров.

При этом он подчеркнул, что в работе налоговых органов приоритет интересов вкладчиков коммерческих банков "является безусловным интересом".

"Мы должны вместе с НБУ, с коммерческими банками сделать все, чтобы не повторилась история со Сбербанком (многие вкладчики независимой Украины лишились своих сбережений – ИФ). Поэтому перед принятием такого решения (об аресте активов банка "Славянский" – ИФ) я пригласил соответствующих ответственных лиц и сказал: "Интересы вкладчиков банка "Славянский" должны быть защищены полностью", - подчеркнул глава ГНАУ[40].

"К сожалению, у нас есть печальные примеры невыполнения обязательств перед вкладчиками и после Сбербанка, когда мы – власть, государство[41] – вовремя не вмешались в ситуацию, хотя имели все возможности сделать это и защитить вкладчиков. На сей раз (в случае с банком "Славянский" – ИФ), я считаю, мы вмешались вовремя", - отметил Н. Азаров.

При этом он отметил, что в данном вопросе ГНАУ действует согласованно с Национальным банком Украины.

Глава ГНАУ также сообщил, что в ближайшее время будет назначен уполномоченный управляющий от НБУ, который будет осуществлять операции по продаже активов банка "Славянский" и последующий расчет с вкладчиками банка."

[37] http://slavbank.narod.ru/facts/public-utterance-p03.html
[38] http://slavbank.narod.ru/facts/public-utterance-p03.html
[39] Дуже точна оцінка причини фінансових проблем банку в цей період.
[40] ***Це висловлювання свідчить про те, що рішення про арешт майна банку приймалося під безпосереднім керівництвом М.Азарова, який за законом не мав права впливати на слідчих.***
[41] Порівн. з висловлюванням Людовика XIV: „Держава – це я"

5.7.11. В м. Кривий Ріг 21.07.2000 г. описані векселі, які належали КАБ „Слов'янский", в протоколі (т. 84 а.с. 237-238) зазначено що описані векселі загальним номіналом на суму 32 075 698,70 (сума вказана по номіналу, при цьому в самому протоколі зазначено, що більшість векселів – процентні, один з них на 45% річних, більшість на 100-140 % річних, тобто їх реальна вартість в півтора-два рази більша від номіналу)

5.7.12. В м. Маріуполь 27.07.2000 р. знов таки з посиланням на зазначену постанову слідчого Васьків від 11.07.2000 г. описані векселі (протокол опису на т. 84 а.с. 242): прості іменні векселі кількістю 91 на загальну номінальну вартість 19 762 020,9 грн. та прості іменні векселі кількістю 2 на загальну номінальну вартість 1 092 659, 88 грн.

5.7.13. Внаслідок вказаних дій було *арештовано* і *безоплатно вилучено* цінних паперів банку на суму більше 300 млн. грн., практично було арештоване і безоплатно вилучено майже все майно банку (більше 90% його активів).

5.7.14. Але на момент накладення арешту на майно банку за епізодом „Кримської позики" кримінальна справа була порушена *тільки щодо посадових осіб МФ АР Крим*.

5.7.15. Очевидно, що банк „Слов'янский" не несе за законом ніякої відповідальності за дії посадових осіб Міністерства фінансів АР Крим.

5.7.16. Пізніще, щоб хоч якось виправдати накладення арешту на майно банку з приводу „Кримської позики" обвинувачення було предьявлено також Б.Фельдману.

5.7.17. Але і за дії Фельдмана банк майнової відповідальності не несе, Фельдман не мав права одноособово діяти від імені банку і навіть ***не був співробітником банку*** (детельніше про це в розділі щодо права) *Більше нікому з акціонерів чи співробітників банку з приводу „Кримської позики" не пред'явлено ніяких звинувачень*.

5.7.18. Сам банк ніколи не був визнаний цивільним відповідачем у цій кримінальній справі! Більш того, 29.06.2000 Фельдману було предьявлено абсурдне обвинувачення у розкраданні майна банку (за цим обвинуваченням винесено вирок Артемівським районним судм м. Луганська) Таким чином, відповідно до матеріалів справи, банк не тільки не був цивільним відповідачем, у справі, а, навпаки, згідно обвинувачень пред'явлених у справі, банк треба було визнавати цивільним позивачем (тобто потерпілою стороною).

5.7.19. Тобто фактично арешти накладались на майно „потерпілого" у справі.

5.7.20. Наявні в справі матеріали свідчать про те, що співробітники податкової служби, після того як незаконно наклали арешт на майно банку примушували ділового партнера банку ВАТ СМНВО ім. Фрунзе заявити цивільний позов в справі. Тобто цей позови заявлені не з ініціативи того, хто його формально заявив, а за ініціативи податкової міліції яка намагалася цим позовом прикрити свої незаконні дії щодо майна банку.

5.7.21. Так, у т. 84 а.с. 221 кримінальної справи міститься документ від 10.08.2000 за № 6249/9/09-002 адресований Першому заступнику Голови ДПА України начальнику податкової міліції України генерал-лейтенанту податкової міліції Жвалюку В.Г. за підписом начальника Управління податкової міліції ДПА у Сумській області полковника податкової міліції А.М.Куліш, в якому він повідомляє наступне:

„Доповідаю, що силами податкової міліції ДПА у Сумській області виконане окреме доручення Слідчого управлінні податкової міліції ДПА України по

кримінальній справі[42], порушеній відностно посадових осіб КАБ „Слов'янский" та Міністерства фінансів Автономної республіки Крим по фактах умисного ухилення від сплати податків та зловживання посадовим становищем, а саме: ...

Не виконаними пунктами окремого доручення залишились – допит в якості свідка Лук'яненко (на час виконання в 10-денний, передбачений законом, термін знаходився в складі урядової делегації за кордоном) та не отримано позовної заяви від імені заводу по вказаній кримінальній справі.

З метою виконання вказаного окремого доручення, 8 серпня 2000 року мною, разом з в.о. Голови ДПА у Сумській області Пічугіним О.Ю. та заступником начальника УПМ – начальником СВ ПМ ДПА у Сумській області Романюком А.В. був відвіданий за місцем роботи генеральний директор ВАТ СМНВО ім. Фрунзе (м. Суми) Лук'яненко Володимир Матвійович, який одночасно є і радником Президента України на громадських засадах, по питаннях заявлення цивільного позову по кримінальній справі, порушеній відносно посадових осіб Міністерства фінансів Автономної республіки Крим та АКБ „Слов'янский" та допиту його по обставинах, викладених в окремому дорученні Слідчого управління податкової міліції ДПА України.

В ході розмови Лук'яненко В.М. категорично відмовився давати будь-які покази в якості свідка та підписувати процесуальні документи, мотивуючи це тим, що ні разу в житті не допитувався і дасть згоду на свій допит тільки з вказівки Генерального прокурора України. ...

Цивільний позов по кримінальної справі Лук'яненко В.М. відмовився подавати мотивуючи це відсутністю підстав, так як посадові особи заводу не знали і не могли знати про умови договорів по придбанню облігацій між банком та офшорними компаніями, а умови договору з заводом банк виконав"

5.7.22. Отже, 08.08.2000 р. все керівництво податкової міліції Сумської області поперлося в ВАТ ім. Фрузе спонукати генерального директора цього підприємства заявити абсурдний цивільний позов, заявити позов всупереч наявним і очевидним фактам відсутності заподіяння шкоди.

5.7.23. Треба зазначити, що навіть державний орган - МФ АР Крим заявило „цивільний позов" (т. 84 а.с. 224) приблизно у той самий час (03.08.2000) і тільки після особистого візиту в Крим заступника начальника слідчого управління податкової міліції ДПА України В.В.Молодика (див. т. 84 а.с. 223) і вже ***після*** того, як Молодик виніс постанову про визнання Ради Міністрів Криму цивільним позивачем. Ця постанова (див. т. 84 а.с. 223) винесена не зважаючи на те, що на момент її винесення – 21.07.2000 – ніякого цивільного позову не було.

5.7.24. Треба також зазначити, що навіть той позов, який податківці змусили МФ АР Крим заявити, ніяким чином на цивільний позов не схожий.

5.7.25. Зокрема, в ньому *не вказаний відповідач*.

5.7.26. Але це не дивно, бо відповідно до ч. 1 ст. 28 КПК України, цивільний позов у кримінальній справі можна пред'явити лише до обвинуваченого або до осіб, що несуть матеріальну відповідальність за дії обвинуваченого. Банк у справі не є ні обвинуваченим (в Україні юридичні особи не можуть бути обвинуваченими в кримінальній справі), ні особою що несе відповідальність за дії обвинуваченого.

[42] Це окреме доручення - т. 84 а.с. 103-106, в ньому зокрема вимагається: „Вирішити питання щодо визнання НВО ім. Фрунзе у порядку передбаченому КПК України цивільним позивачем у кримінальній справі № 1480001 на суму неотриманих підприємством доходів у результаті незаконного зменшення у 1997-1998 рр. розміру ставок по облігаціях серії „Б", власником яких є Сумське НВО ім. Фрунзе."

5.7.27. Таким чином, дії співробітників податкової міліції та інспекції, в тому числі дії слідчих вочевидь були свавільними і спрямованими на знищення банку.

5.7.28. Грубим і зухвалим злочином щодо майна банку є розкрадання майна банку начальником слідчого управління податкової міліції ДПАУ генералом Піскуном і слідчим Орлом при наступних обставинах:

5.7.29. Слідчий Василь Орел, „розглянувши матеріали кримінальної справи № 1480001” 18 серпня 2000 р. виніс Постанову про скасування арешту на цінні папери (т. 84 а.с. 263), резолютивна частина якої складалася з двох пунктів.

5.7.30. Пункт 1: „Арешт, накладений на цінні папіри (векселя) КАБ „Слов'янський”, скасувати”

5.7.31. Треба нагадати, що мова йшла про векселі загальна тільки номінальна вартість (не врахувуючи процентів по процентних веселях) складала більше 300 млн. грн., про векселі найпотужніших українських промислових підприємств (Макіївський металургійний комбінат, ВАТ „Північний ГЗК”, ВАТ „Інгулецький ГЗК”, „Цетральний ГЗК”, „Кривбасрудоремонт”)

5.7.32. В п. 2 із зазначеної Постанови Орла було вказано: „Прості векселя, вилучені в КАБ „Слов'янский” 12.07.2000 року передати до Головного управління примусових стягнень податків ДПА України для прийняття заходів по відшкодуванню заподіяних збитків.”

5.7.33. Після цієї постанови в матеріалах кримінальної справи міститься документ підписаний начальником слідчого управління Податкової міліції ДПАУ С.М.Піскуном, якій свідчить про те що Піскун спільно з Орлом здійснив розкрадання зазначеного майна на суму більше 300 млн. грн. Цей документ підписаний особисто Піскуном від 21.08.2000 за вих. № 09-0018 (т. 84 а.с. 267-271) адресований начальнику Головного управління податкової міліції генерал-майору В.Д.Чалому, і в цьому документі Піскун вказує наступне: „направляю Вам векселі, які належать КАБ „Слов'янский”, для прийняття заходів щодо своєчасного погашення векселів та направлення коштів виручених від цього ***до бюджету***” У документі вказано що разом з ним направляються векселі і наведений їх перелік.

5.7.34. Тобто з цього документу видно що Піскун прекрасно розумів, що векселі насправді є власністю банку, проте вимагає ні векселі ні вирученні від них кошти банку не передавати.

5.7.35. В результаті дій податківців керованих п.п. Азаровим та Піскуном, пакет векселів виданих Макєєвським металургійним комбінатом загальної номінальною вартістю біля 170 млн. грн. був проданий певним комерційним структурам пов'язаним з зазначеною злочинною групою Л.Кучми та його оточення за 8% від номінальної вартості[43], а через короткий час ці векселі були використані у розрахунках з ММК за номінальною вартістю. Тобто, прибуток отриманий злочинною групою Л.Кучми та його отчення тільки від однієї цієї операції становив більше 150 млн. грн., і ці 150 млн. грн. не були спрямовані ні до бюджету, ні вкладникам банку, ні тим більше законному власнику цих векселів – банку «Слов'янський», вони надішли в кишені злочинного угрупування Л.Кучми. А тільки цих коштів вистачило б щоб розрахуватися зі всіма кредиторами банку, одже державні службовці, що знищували банк і розкрадали його майно переслідували зовсім іншу мету ніж, як вони заявляли, повернення коштів вкладникам банку – дії їх були

[43] Див. Игорь Неелов, Оксана Полищук Заблудились. "Бизнес" №25, 18.06.2001 http://www.business.ua/i440/a6090/

спрямовані на власне збагачення та знищення непідконтрольних їм бізнесових структур.

5.7.36. Про те, що керівництво податкової служби прекрасно знало про те, що вилучення у власника майна без судового рішення є злочином свідчать і такі факти:

5.7.37. 01.09.2000 р. Інформаційне агенство „Українські новини" розповсюдило повідомлення наступного змісту44:

> „(Українські Новини, Егор Соболев, 01.09.2000) ***Государственная налоговая администрация не начнет продажу арестованных активов банка "Славянский" до окончания судебного дела против менеджеров банка,*** — сказала Українським Новинам представитель пресс-службы ГНАУ.
>
> "***Пока еще идет выяснение этого дела, никаких продаж не будет***", — сказала она. Представитель пресс-службы налоговой администрации заявила, что ***<u>основанием для начала продажи налоговики считают только соответствующее судебное решение</u>***. "***Только после постановления суда***", — сказала представитель пресс-службы.
>
> Как ранее сообщало агентство, в июле сотрудники налоговой милиции конфисковали принадлежащие банку "Славянский" ценные бумаги на сумму около 300 млн. гривен, *составляющие большую часть его активов*. В августе начальник налоговой милиции Виктор Жвалюк предположил, что суд над арестованными руководителями банка "Славянский" состоится не ранее, чем через два месяца."

5.7.38. 05.09.2000 р. інформаціна агенція „Інтерфакс" передала повідомлення такого змісту:

> „Государственная налоговая администрация Украины (ГНАУ) до решения суда не намерена снимать арест с активов банка "Славянский".
>
> Киев. 5 сентября. ИНТЕРФАКС-УКРАИНА - Государственная налоговая администрация Украины (ГНАУ) до решения суда не намерена снимать арест с активов банка "Славянский" (Запорожье), который был наложен 11 июля текущего года.
>
> Как заявил журналистам во вторник заместитель председателя ГНАУ Владимир Росоловский, "***как поступать с этими активами, решит только суд***". Вместе с тем он не уточнил, какой из судов должен снять этот арест – тот, который рассмотрит дело о злоупотреблениях руководителей банка служебным положением, тот, которому будет передано дело по обвинению банка "Славянский" в незаконных операциях с облигациями Минфина Крыма или тот, который рассмотрит иск банка к налоговым органам об их неправомерных действиях.
>
> В. Росоловский не смог четко прокомментировать сделанное ранее главой ГНАУ Николаем Азаровым заявление о том, что налоговая администрация снимет арест с активов банка "Славянский" после назначения Нацбанком временного управляющего в банк. При этом

[44] http://slavbank.narod.ru/facts/public-utterance-p03.html

замглавы ГНАУ напомнил, что расчеты с вкладчиками банка сейчас проводятся только за счет средств, поступающих в качестве погашения ранее выданных кредитов.

Как сообщалось, 11 июля налоговые органы наложили арест на активы банка "Славянский". Такую меру Н. Азаров объяснил стремлением налоговиков не допустить их продажи за бесценок и таким образом защитить интересы вкладчиков банка.”

5.7.39. Тобто, в той час як керівники податкової служби вчиняли розкрадання майна банку, пресс-служба ДПАУ розповюджувала брехливі повідомлення і використовувалась з метою „інформаційного прикриття” їх злочинних дій і дезінформації.

5.7.40. Загалом за свідченнями М.Мельниченка, який документував і вивчав злочинну діяльність Л.Кучми, колишнім президентом України на такого роду операціях незаконно накопичено близько 8 мілліардів долларів США. Пан М.Мельниченко, як вже зазначалося, висловив готовність давати відповідні свідчення та докази Європейскому Суду або створеній ним слідчій комісії.

5.8. Розгляд відповідних порушень в межах кримінальної справи проти Б.Фельдмана.

5.8.1. У заявників була відсутня можливість для ознайомлення з відповідними документами щодо зазначених дій державних органів, які порушували його права як власника акцій банку „Слов’яський”, оскільки під час досудового слідства і судового розгляду Б.М.Фельдман та його адвокати, як і інші власники банку не мали достатніх можливостей ознайомится з матеріалами кримінальної справи. Не зважаючи не неодноразові скарги і клопотання з цього приводу матеріали справи для ознайомлення слідчим і судом не надавались. Під час судових слухань суд також відмовлявся оголошувати всі матеріали наявні в справі.

5.8.2. Можливість ознайомитися з відповідними документами з’явилась тільки під час підготовки касаційної скарги у кримінальній справі № 148001 у Б.М.Фельдмана та його адвокатів.

5.8.3. В своїй касаційній скарзі до Верховного Суду по кримінальній справі Фельдман Б.М. посилався на вищезазначені порушення ст. 1 Протоколу 1 до Конвенції та ст. 6 Конвенції при провадженні досудового слідства і судового розгляду по кримінальній справі. Втім Верховним Судом України було просто проігноровано відповідні пункти касаційної скарги Фельдмана.

5.9. Постанова про ліквідацію КАБ «Слов’янський».

5.9.1. Національний банк України 11.01.2001 виніс постанову № 9 «Про ліквідацію комерційного акціонерного банку «Слов’янський» (м. Запоріжжя)» в якій було зазначено:

«1. Відкликати у КАБ "Слов'янський" ліцензію на здійснення всіх банківських операцій.

2. Ліквідувати КАБ "Слов'янський".

3. ***Припинити повноваження правління, ради і загальних зборів акціонерів КАБ "Слов'янський"***.

4. Визнані такою, що втратила чинність, постанову Правління Раціонального балку України від 27.12.2000 №506 щодо продовження строку призначення в КАБ "Слов'янський" тимчасової адміністрації.

5. Призначити в КАБ "Слов'янський" ліквідаційну комісію та затвердити її склад згідно з додатком.
6. Генеральному департаменту банківського нагляду (П.В.Андрущенко) у день прийняття цієї постанови довести до відома банківської системи України та Фонду гарантування вкладів фізичних осіб рішення Правління Національного банку про відкликання в КАБ "Слов'янський" ліцензії на здійснення всіх банківських операцій і про ліквідацію цього банку.
7. Ліквідаційній комісії:
7.1. Забезпечити здійснення ліквідації банку відповідно до вимог Закону України "Про банки і банківську діяльність" і нормативно-правових актів Національного банку України, зокрема глави 11 Положення про застосування Національним банком України до банків та інших фінансово-кредитних установ заходів впливу за порушення банківського законодавства та Методики тимчасового управління та ліквідації комерційних банків, схваленої постановою Правління Національною банку України від 08.09.98 №352 »

5.10. Оскарження Постанови НБУ про ліквідацію банку і розгляд справи в суді першої інстанції.

5.10.1. Після прийняття означеної Постанови НБУ повноваження всіх статутних органів банку були припинені. На той час всі провідні керівники банку вже знаходились за гратами. Крупні акціонери, яких не встигли заарештувати (Р.Шевцова та С.Толокольников) були змушені переховуватись за кордоном, і не могли видати свого місцеперебування оскільки вони так само як і інші керівники банку були б незаконно заарештовані.

5.10.2. Про реальну небезпеку що існувала для них свідчить запис розмови Кучми з Азаровим 08.07.2000:

«АЗАРОВ: …. Теперь тоже оперативная информация: Шевцова там есть некая...

КУЧМА: Люба, да?

АЗАРОВ: Да. Значит, она [одно слово неразборчиво] в этом банке поставила. Если будет объявлено, ну, банкротство, то создать новый банк на базе этого. ***Я думаю, надо тоже ее притянуть по этому делу***.

КУЧМА: ***Абсолютно точно!***»

5.10.3. Тобто дії Кучми з Азаровим були спрямовані на те, щоб не дати займатися банківським бізнесом акціонерам КАБ «Слов'янський»

5.10.4. Отже акціонери і керівництво банку зазначеною Постановою НБУ були усунуті від керівництва банком, а управління банком було передано співробітникам НБУ та ДПАУ.

5.10.5. ***Тобто оскарження дій НБУ щодо банку самим банком було неможливе***.

5.10.6. ***В такій ситуації єдиною можливістю для банку та його акціонерів захистити свої права було звернення Б.Фельдмана до суду зі скаргою на зазначену Постанову НБУ.***

5.10.7. Отже 05.03.2001 Б.М.Фельдман, який в той час знаходився під вартою в СІЗО № 13 м. Києва, подав скаргу до Печерського районного суду. В скарзі Б.М.Фельдман просив суд: «1. Призупинити виконання оскаржуваної постанови Правління Національного банку України № 9 від 11.01.2001 р. 2. Постановити рішення яким Постанову Правління Національного банку України № 9 від 11.01.2001 р. - скасувати»

5.10.8. При розгляді справи суддя Умнова О.В. відповідно до прав суду передбачених п. 2 ст. 152 ЦПК України винесла ухвалу від 03.04.01 р. про зупинення виконання постанови НБУ.

5.10.9. Після цього *без прийняття будь-якого процесуально оформленого рішення* справа була передана іншому судді – Малетичу.

5.10.10. Суддя Малетич направляє на адресу НБУ лист від 12.04.01 р. в якому він повідомляє, що відзиває (!) ухвалу винесену попереднім суддею у цій же справі.

5.10.11. НБУ таким чином просто інгорує чинне рішення суду про призупинення виконання оскарженої постанови НБУ.

5.10.12. Вищезазначений факт відзиву суддею Малетич ухвали попереднього судді за допомогою листа, є підставою для висновку, що суддя Малетич є або абсолютно не компетентним у питаннях цивільного процесу (що вкрай невірогідне), або *не є безстороннім* і свідомо порушував норми ЦПК.

5.10.13. Заява про відвід судді Малетича, подана представником заявника Улановською Л.Є., безпідставно відхилена ухвалою від 18.05.01 р. голови Печерського районного суду з дуже стислим мотивуванням "з матеріалів справи не вбачається", тобто фактично без будь-якого обґрунтування, без аналізу дій судді Малетича М.М. і розгляду доводів, викладених у заяві Улановської Л.Є.

5.10.14. Таким чином ***справа розглядалася суддею, який не був незалежним і безстороннім***.

5.10.15. Суд грубо порушив права заявника, які передбачені ст. 99 та 103 ЦПК України (згідно ч. 4 ст. 103 "особи, які беруть участь у справах, що виникають з адміністративно-правових відносин, і в справах окремого провадження, користуються правами і несуть обов'язки сторін за винятками, передбаченими главами 29 - 39 цього Кодексу.")

5.10.16. Зокрема, порушені такі права заявника:

- брати участь у судових засіданнях,
- подавати докази,
- брати участь в їх дослідженні,
- заявляти клопотання та відводи,
- давати усні і письмові пояснення судові,
- подавати свої доводи, міркування та заперечення

5.10.17. Слід відмітити, що ні наявність у заявника представників, ні той факт, що до заявника застосований (незаконно, як тепер встановлено рішеннями суду) запобіжний захід – взяття під варту, не позбавляє заявника його прав, які зазначені вище.

5.10.18. Таким чином порушені право як банку так і Б.Фельдмана на справедливий судовий розгляд, передбачене п. 1 ст. 6 Європейської Конвенції про захист прав людини і основних свобод.

5.10.19. 26.06.2001 р. Рішенням Печерського районного суду м. Києва від 26.06.2001 р. у справі № 2-1699/8 (суддя Малетич М.М.) Б.М.Фельдману відмовлено в скарзі на дії Національного банку України.

5.11. Розгляд справи в суді другої інстанції (апеляційний розгляд)

5.11.1. 02 серпня 2001 р. Б.М.Фельдман подав апеляцію на це судове рішення. Отже рішення суду по суті справи не набирало чинності до розгляду справи апеляційним судом. ***Відповідно ухвала судді Умнової від 03.04.01 р. про зупинення виконання постанови НБУ продовжувала діяти, але не зважаючи на це призначена НБУ так звана «ліквідаційна комісія» продовжувала діяти: знищувати банк та розпродавати за безцінь його***

майно. При цьому банк та його акціонери були позбавлені можливості якимось чином захищатися від дій НБУ та ДПАУ.

5.11.2. Представником Фельдмана Б.М. - Єремєєвою М.В. на зазначене рішення суду була подана апеляція, яка була прийнята Печерським районним судом м. Києва без заперечень і направлена до апеляційного суду.

5.11.3. Ухвалою від 12 листопада 2001 року судді апеляційного суду м. Києва Мироненка О.В., винесеною ним одноособово, апеляційна скарга Єрємєєвої М.В. з цивільною справою була повернута до місцевого суду для виконання вимог ст. 139 ЦПК України

5.11.4. В ухвалі зазначалось, що до апеляційної скарги, поданої Єрємєєвою М.В. не додана довіреність заявника і така довіреність відсутня в матеріалах справи.

5.11.5. В дійсності така довіреність в матеріалах справи була! І це було очевидно. Тобто справжньою причиною такого рішення судді було затягування процесу щоб дати можливість НБУ та ДПАУ продовжувати розкрадання майна банку.

5.11.6. Втім представником заявника була надана суду додаткова копія довіреності, і суддею Печерського районного суду Волковою С.Я. справа знову була направлено для апеляційного розгляду.

5.11.7. Ухвалою від 23 січня 2002 року судді апеляційного суду м. Києва Мироненка О.В., яку він знов виносить одноособово, апеляційна скарга Єрємєєвої М.В. з цивільною справою повторно повернута місцевому суду для виконання вимог ст. 139 ЦПК України, оскільки Мироненко О.В. знову встановив що довіреність Єрємєєвої М.В. у справі відсутня ! (не зважаючи на те, що в справі було вже дві таких довіренності, і представники Фельдмана спеціально звертали на це увагу суду).

5.11.8. 14 лютого 2002 року суддя Печерського районного м. Києва Фадеєва Н.М. ухвалила – апеляційну скаргу Єрємєєвої М.В. вважати неподаною та повернути останній, оскільки вона не надала у встановлений термін довіреність від імені Фельдмана Б.М. – це всупереч очевидній наявності довіреності в справі (уже в двох екземлярах!)

5.11.9. Така впертість судді Апеляційного суду м. Києва Міроненка підтримана і діями суддів Печерського районного суду м. Києва у твердженні що довіреності в справі немає при очевидності наявності цієї довіреності в справі може бути пояснена або тим що ці судді або були сліпі, або розумово відстали, або дуже зацікавлені в тому щоб явно незаконне рішення суду першої інстанції не було скасовано і процес був затягнутий (при тому не маючи фантазії вигадати щось менш тупе ніж ігнорування очевидної наявності в справі потрібної довіреності). В будь-якому з цих варіантів, суддя не може розглядати справу і підлягає відводу (самовідводу) на підставі ст. 18 ЦПК України.

5.11.10. Вказана ухвала оскаржена до апеляційного суду м. Києва. І ця апеляційна скарга розглядалась колегією суддів знов під головуванням судді Мироненка О.В. , якому був заявлений відвід, але цей відвід був відхилений.

5.11.11. Втім колегія суддів задовольнила вимоги представників Фельдмана і постановила, апеляційну скаргу вважати поданою та направити її на апеляційний розгляд.

5.11.12. Коли зазначена апеляційна скарга все ж таки стала розглядатися по суті апеляційним судом, цей розгляд 04 липня 2002 р. проводила колегія суддів під головуванням того ж самого судді Мироненка О.В.

5.11.13. В апеляційному суді, оскільки, як вже було зазначено суддя Мироненко О.В. вже до цього тричі приймав участь у вирішенні справи в суді

апеляційної інстанції, і виносив ухвали в апеляційній інстанції, про що було зазначено, вище, то відповідно до ст. 21 та п. 5 ст. 18 ЦПК Україні суддя Мироненко О.В. ніяк не мав права знову (вчетверте!) брати участь у розгляді цієї справи, то судді Мироненку 04 липня 2002 р. був заявлений відвід.

5.11.14. Незважаючи на явну обґрунтованість відводу цей відвід колегією суддів був відхилений.

5.11.15. Представники Фельдмана Б.М. подали голові Верховного Суду України заяву про порушення кримінальної справи щодо судді Мироненка О.М., копія цієї заяви була долучена до самої судової справи, втім ніякого рішення по цій заяві прийнято не було і ніякої відповіді ні Б.М.Фельдман, ні його представники не отримали.

5.11.16. А по суті справи апеляційний суд під головуванням Мироненка О.М. природно апеляційну скаргу відхилив.

5.12. Розгляд справи в суді III інстанції (касаційий розгляд)

5.12.1. Б.М.Фельдман звернувся до Верховного Суду України з касаційною скаргою на рішення суду І та II інстанції. В касаційній скарзі Б.М.Фельдман зазначав, що судовий розгляд в суді І та II інстанції відбувався з грубими процесуальними порушеннями і винесені судові рішення по суті справи є незаконними, відтак Б.М.Фельдман просив Верховний Суд України скасувати оскаржені судові рішення та повернути справу на новий розгляд в суд І інстанції.

5.12.2. Касаційна скарга Б.М.Фельдмана була розглянута Верховним Судом України, і Верховний Суд прийняв рішення яким постановив, що скарга Фельдмана взагалі не підлягає розгляду в судах.

5.12.3. Зокрема в рішенні від 21 квітня 2005 року Верховний Суд зазначив таке:

«У березні 2001 року Фельдман Б.М. звернувся до суду зі скаргою на постанову НБУ від 11 січня 2001 року № 9 „Про ліквідацію комерційною акціонерного банку „Слов'янський" посилаючись на те, що нею порушено ***його законні права та інтереси, як акціонера зазначеного банку***» …

«Судами першої та апеляційної інстанцій встановлено, що Фельдман Б. М. звернувся до суду як акціонер банку „Слов'янський", проте вимог про захист своїх прав та свобод не заявляв, а *фактично* ***діяв в інтересах комерційного акціонерного банку "Слов'янський"***, не маючи на це відповідних повноважень.

Згідно зі ст.ст. 1, 12 Господарського процесуального кодексу України спори суб'єктів підприємницької діяльності з підприємствами, установами, організаціями про захист порушених прав та свобод, та їх спори про визнання незаконними правових актів підлягають розглядові в господарських судах.

Оскільки сам по собі акціонер не є повноважною особою для звернення і суду за вирішенням такого спору і дана справа не підлягає розглядові в судах в порядку цивільного судочинства, ухвалені у справі рішення слід скасувати провадження у справі закрити, відповідно до вимог п. 1 ч. 2 ст. 136 ЦПК України п. 1 ст. 227 ЦПК України»

5.12.4. Таким чином Верховний суд в своєму рішенні вказав, що «Фельдман Б.М. звернувся до суду зі скаргою … посилаючись на те, що нею порушено пою законні права та інтереси, як акціонера» і при цьому «вимог про захист своїх прав та свобод не заявляв».

5.12.5. Тобто викладена в абзаці першому мотивувальної частини рішення ВСУ абсолютно протиречить викладеному в абзаці п'ятому цієї ж мотивувальної частини. Крім того, суд не врахував що іншого способу захисту прав банку та його акціонерів на той час не існувало, а отже ВСУ відмовив і банку і його акціонерам в праві захищати своє право володіння майном та в праві на доступ до суду. Отже рішення ВСУ є логічно суперечливим і абсурдним з точки зору здорового глузду.

5.13. Оцінка діяльності банку фахівцями.

5.13.1. З приводу спрямованого свавільного і беззаконного знищення банку співробітниками Державної податкової адміністрації України та Прокуратури України доцільно привести публічні вислови осіб, які є видомими знавцями української банківської системи:

5.13.2. Антоніна Паламарчук, віце-президент Асоціації українских банків, на питання „наскільки професійно працював банк „Слов'янский"?" в інтервью газеті „Бізнес" (№36, 03.02.2001) (наводиться мовою оригіналу): „*До ареста руководителей банка и до выставления инкассового требования налоговой на корсчет "Славянского" банк работал нормально, динамично развивался, был финансово стабильным и входил в число наиболее крупных банков Украины. "Славянский" активно работал на межбанковском рынке, его финансовое состояние отслеживал Национальный банк, а также другие банки, которые с ним работали*. В 2000 году на банк были наложены серьезные финансовые санкции со стороны налоговых органов, после чего финансовое состояние банка серьезно ухудшилось. Но сказать сегодня, что банк "Славянский" нарушил налоговое законодательство, или что он его не нарушал — нельзя. *Банк не имел возможности оспорить решение ГНАУ — ни единого судебного заседания, на котором бы рассматривался вопрос о правомерности применения к банку финансовых санкций, не было*..."

5.13.3. Віктор Ющенко, народний депутат, колишній голова Національного банку України, колишній прем'єр-міністр України, теперішній Президент України, на зустрічі з виборцями в м. Луганську, 27.02.2002 р. (мовою оригіналу, відповідно до аудиозапису): „Коли податкова адміністрація розуміє, що вона може зайти в банк, заблокувати кореспондентський рахунок і призупинити операції по рахунках клієнтів, це початок будь-яких ускладнень будь-якого банку... ... банк «Славянский» пострадал, в результате, я не хотел бы сказать расправы, но непонятных, нелогичных действий, амбициозных действий одной из сторон, это свидетельство того, что в нашем доме не все в порядке"

5.13.4. Варто також процитувати висновки науково-практичної конференції "Економічні, правові, соціально-психологічні та інші проблеми, пов'язані з фактичним блокуванням діяльності комерційного банку (на прикладі КАБ "Слов'янський")" яка проходила в м. Києві 23 листопада 2000 р.: „дії ДПАУ у вигляді блокування діяльності КАБ "Слов'янський" спрямовані не стільки проти можливих правопорушників, скільки проти банку – юридичної особи, з якою пов'язані інтереси широких верств населення, а також проти гарантованого Конституцією України права власності громадян.[45]"

[45] http://slavbank.narod.ru/ubaconf/vysnovky.html

III. Деякі зауваження щодо права.

6. Щодо правомірності накладення арешту на майно банку.

6.1. В своїх зауваженнях Уряд наводить деякі норми законодавства, які дійсно мають відношення до справи, втім Уряд робить з цих норм закону висновкі, прямо протилежні тим, які насправді з цих норм витікають.

6.2. Отже Уряд цитує наступні норми законів:

Цивільний кодекс Української РСР від 18.07.1963 року

Стаття 441. Відповідальність організації за шкоду, заподіяну з вини її працівників

Організація повинна відшкодувати шкоду, заподіяну ***з вини її працівників*** під час виконання ними своїх трудових (службових) обов'язків.

Кримінально-процесуальний кодекс України від 28.12.1960

(станом 22.02.2000 року)

Стаття 28. Цивільний позов у кримінальній справі

Особа, яка зазнала матеріальної шкоди від злочину, вправі при провадженні в кримінальній справі пред'явити ***до обвинуваченого або до осіб, що несуть матеріальну відповідальність за дії обвинуваченого***, цивільний позов, який розглядається судом разом з кримінальною справою.

(...)

Цивільний позов може бути пред'явлений як під час попереднього слідства і дізнання, так і під час судового розгляду справи, але до початку судового слідства. Відмова у позові в порядку цивільного судочинства позбавляє позивача права пред'являти той же позов у кримінальній справі.

(...)

Стаття 29. Забезпечення відшкодування збитків, завданих злочином, і виконання вироку в частині конфіскації майна

При наявності достатніх даних про те, що злочином завдана матеріальна шкода або понесені витрати закладом охорони здоров'я на стаціонарне лікування потерпшого від злочину, орган дізнання, слідчий, прокурор і суд зобов'язані вжити заходів до забезпечення цивільного позову.

Прокурор пред'являє або підтримує поданий потерпілим цивільний позов про відшкодування збитків, заподіяних злочином, якщо цього вимагає охорона інтересів держави, а також громадян, які за станом здоров'я та з інших поважних причин не можуть захистити свої права.

Якщо у випадках, зазначених в частині 2 цієї статті, цивільний позов не був пред'явлений, суд зобов'язаний при ухваленні вироку з власної ініціативи вирішити питання про відшкодування матеріальних збитків, завданих злочином.

Стаття 130. Постанова слідчого і прокурора

Про рішення, прийняті слідчим або прокурором під час провадження попереднього слідства у випадках, зазначених у цьому Кодексі, а також у випадках, коли це визнає за необхідне слідчий або прокурор, складається мотивована постанова.

У постанові зазначається місце і час її складання, посада особи, що виносить постанову, її прізвище, справа, в якій провадиться слідство, і обгрунтування прийнятого рішення, а також стаття цього Кодексу, на підставі якої прийнято рішення.

6.3. Варто також навести норму ст. 51 КПК України:

«Стаття 51. Цивільний відповідач

Як цивільних відповідачів може бути притягнуто батьків, опікунів, піклувальників або інших осіб, а також підприємства, установи та організації, *які в силу закону несуть матеріальну відповідальність за шкоду, завдану злочинними діями обвинуваченого*. ***Про притягнення як цивільного відповідача особа, яка провадить дізнання, слідчий, суддя виносять постанову, а суд - ухвалу***.

Цивільний відповідач або його представник має право: заперечувати проти пред'явленого позову; давати пояснення по суті пред'явленого позову; подавати докази; заявляти клопотання; ознайомлюватися з матеріалами справи, що стосуються цивільного позову, з моменту закінчення досудового слідства, а у справах, в яких досудове слідство не провадилося, - після призначення справи до судового розгляду; брати участь у судовому розгляді; заявляти відводи; подавати скарги на дії особи, яка провадить дізнання, слідчого, прокурора і суду, а також подавати скарги на вирок і ухвали суду в частині, що стосується цивільного позову, а за наявності відповідних підстав - на забезпечення безпеки.»

6.4. Висновки ж з цих норм слід зробити не ті, які робить Уряд, а якраз протилежні, а саме:

6.4.1. Відповідно до ст. 441 ЦК України, який діяв на то час, організація несе відповідальність тільки за дії її ***працівників***, тобто які осіб знаходяться в трудових відносинах з організацією. *Фельдман не був працівником банку*. Він був його *акціонером*, і заступником голови *ради акціонерів* , що відповідно до Статуту банку іменувалось «віце-президент», отже за законодавством, що діяло на той, час ні акціонери взагалі, ні члени ради акціонерів зокрема не були працівниками банку і в трудових відносинах з банком не знаходились. Тобто, Фельдман працівником банку не був, і за законодавством України, банк *не ніс і не міг нести ніякої відповідальності за його дії, навіть у тому випадку якби він дійсно спричинив кому небудь-шкоду*.

6.4.2. Відповідно до ст.ст. 28-29 КПК України, які діяли на той час, цивільний позов, а відповідно і заходи щодо забезпечення цивільного позову можна пред'явии лише ***до обвинуваченого або до осіб, що несуть матеріальну відповідальність за дії обвинуваченого***. Банк не був в цій справі ні обвинуваченим (в українському кримінальному праві юридичні особи взагалі не можуть бути обвинувченими), ні особою яка несе матеріальну відповідальність за дії обвинуваченого (як було показано вище банк за законом не міг нести відповідальність за дії Фельдмана) Тобто арешт майна банку був абсолютно незаконним.

6.4.3. Відповідно до ст. 51 КПК України ***про притягнення як цивільного відповідача особа, яка провадить дізнання, слідчий, суддя виносять постанову, а суд – ухвалу***. Тобто формально, для того щоб сверджувати що якась юридична особа може нести відповідальність за дії обвинуваченого, її треба визнати цивільним відповідачем. З моменту визнання особи цивільним відповідачем така особа *стає участником кримінального процесу і набуває відповідних процесуальних прав та обов'язків* (див. гл. 3 КПК України: «Участники процесу, їх права і обов'язки») ***Щодо притянгення банку як цивільного відповідача така поставова чи ухвала ніколи не виносилась*** (і підстав її винесення не було), *Тобто формально банк, ніякого відношення до кримінальної справи не мав, і а за таких обставин не можна було накладати арешт на його майно в рамках цієї кримінальної справи*.

6.4.4. Відповідно до ст. 28-29 КПК України накладення арешту можливе тільки ***при наявності достатніх даних про те, що злочином завдана матеріальна шкода***. Тобто вимагається наявність: а) злочину, б) заподіяння цим злочином матеріальної шкоди. В данному випадку насправді ніяких злочинів не було, і тим більше не було заподіяно ніякої матеріальної шкоди ні бюджету АР Крим, ні кому небудь іншому. Як вже зазначалося, обвинувачення Фельдмана у скоенні злочинів були абсурдні. За майже вісім років, які пройшли з часу порушення криміанльної справи, винесено вирок тільки за одним обвинуваченням проти Фельдмана – абсурдним обвинуваченням у викраденні у самого банку (того самого майно якого арештувало слідство) *коштів в безготівковій формі, які по банківських документах не рахувалися шляхом «укладення ззовні відповідаючих вимогам закону цивільних угод ідоговорів» та «створення легальної схеми»*, при цьому і за цим епізодом судом встанволено відсутність заподіяння будь-якої шкоди цим «злочином» (детальніше див. заяви №№ 76556/01 та 38779/04 Feldman v. Ukraine) Ніяких інших злочинів, ніякого заподіянян шкоди чи то банком чи то Фельдманом за майже вісім років що пройшли з часу порушення кримінальної справи не встановлено, і ніхто навіть таких вимог у встановленому законом порядку до банку не пред'являв (детальніше див. заяви №№ 76556/01 та 38779/04 Feldman v. Ukraine), що також демонструє абсолютну безпідставність накладення арешту на майно.

6.5. Отже арешт та вилучення майна банку був необгрунтованним та незаконним, і по суті був розкраданням майна банку здійсненим державними службовцями під керівництвом вищих посадових осіб держави.

7. Щодо відмінності понять «арешт майна» і «вилучення майна», та щодо законності вилучення майна банку.

7.1. Конституція України встановлює:

«Стаття 41. Кожен має право володіти, користуватися і розпоряджатися своєю власністю, результатами своєї інтелектуальної, творчої діяльності. …

Ніхто не може бути протиправно позбавлений права власності. Право приватної власності є непорушним.

Примусове відчуження об'єктів права приватної власності може бути застосоване лише як виняток з мотивів суспільної необхідності, на підставі і в порядку, встановлених законом, та за умови попереднього і повного відшкодування їх вартості. Примусове відчуження таких об'єктів з наступним повним відшкодуванням їх вартості допускається лише в умовах воєнного чи надзвичайного стану.

*Конфіскація майна може бути застосована **виключно за рішенням суду** у випадках, обсязі та порядку, встановлених законом*»

Це правило поширюється не тільки на фізичних осіб, але і на юридичних, оскільки ч. 4 ст. 13 Конституції встановлює: «*Усі суб'єкти права власності рівні перед законом*»

7.2. В ч. 2 п. 3.2. рішення від 12 лютого 2002 р. у „Справі про електроенергетику"[46] Конституційний суд України зазначив: „Питання

[46] Рішення N 3-рп/2002 від 12 лютого 2002 року у справі за конституційним поданням 45 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) Закону України "Про внесення змін до Закону України "Про електроенергетику" (справа про електроенергетику)(Справа N 1-7/2002)

конституційного змісту інституту конфіскації вже було предметом розгляду Конституційним Судом України. В Ухвалі N 10-у/99 від 20 квітня 1999 року констатовано, що *частиною шостою статті 41 Конституції України встановлено імператив, за яким конфіскація може бути здійснена виключно за рішенням суду*."

7.3. Відповідно до п. 4 ст. 55 Закону України „Про власність" конфіскація – це безоплатне *вилучення* майна.

7.4. Відповідно до ч. 1 ст. 126 КПК України: „Забезпечення цивільного позову і можливої конфіскації майна провадиться шляхом *накладення арешту* на вклади, цінності та інше майно обвинуваченого чи підозрюваного або осіб, які несуть за законом матеріальну відповідальність за його дії, де б ці вклади, цінності та інше майно не знаходилось, а також шляхом *вилучення майна, на яке накладено арешт*"

7.5. Відповідно до положень пп. 2-6 ст. 126 КПК України:

„Майно, на яке накладено арешт, описується і може бути передане на зберігання представникам підприємств, установ, організацій або членам родини обвинуваченого чи іншим особам. Особи, яким передано майно, попереджаються під розписку про кримінальну відповідальність за його незбереження.

Не підлягають описові предмети першої потреби, що використовуються особою, у якої проводиться опис, і членами її родини. Перелік цих предметів визначено в Додатку до Кримінального кодексу України.

Арешт майна і передача його на зберігання оформляються протоколом, який підписується особою, що проводила опис, понятими і особою, яка прийняла майно на зберігання. До протоколу додається підписаний цими особами опис переданого на зберігання майна.

Для встановлення вартості описаного майна в необхідних випадках запрошується спеціаліст, який також підписує протокол і опис майна з його оцінкою.

Накладення арешту на майно скасовується постановою слідчого, коли в застосуванні цього заходу відпаде потреба."

7.6. Як видно із змісту ст. 126 КПК України *накладення арешту* на майно не означає його *вилучення*, хоча ця стаття існує з часів до прийняття Конституції Ураїни 1996 р. і передбачає к в деяких випадках вилучення арештованого майна.

7.7. Отже в українському законодавстві слід розрізняти *накладення арешту* на майно і *вилучення майна, на яке накладено арешт*.

7.8. Очевидно, що з урахуванням положень ч. 6 ст. 41 Конституції України, п. 4 ст. 55 Закону України „Про власність" *вилучення* майна за українським законодавством що діяло у відповідний час (та формально подовжує діяти і на даний час) може здійснюватись *виключно за рішенням суду*.

7.9. У випадку з вилученням майна банку «в межах кримінальної справи», так само як і випадках відчудження майна співробітниками НБУ та ДПАУ, що називали себе «ліквідаційною комісією», а згодом особою яка вважала себе «ліквідатором» це відбувалось без будь-якого судового рішення з цього приводу, тобто всупереч положенням національного законодавства, а отже незаконно в сенсі ст. 1 Першого протоколу до Конвенції.

8. Щодо правомірності прийняття та виконання постанови про ліквідацію банку.

8.1. Втручання у права заявників не було виправдане інтересами суспільства.

8.1.1. Судом порушено право заявника на захист права власності, яке передбачене ч. 1 ст. 1 Першого протоколу до Конвенції, яка передбачає:

"кожна фізична або юридична особа має	"Every natural or legal person is entitled to

право мирно володіти своїм майном. Ніхто не може бути позбавлений свого майна інакше як в інтересах суспільства і *на умовах*, передбачених законом або загальними принципами міжнародного права.	the peaceful enjoyment of his possessions. No one shall be deprived of his possessions except in the public interest and subject to the conditions provided for by law and by the general principles of international law”

8.1.2. Очевидно, що постанова НБУ про ліквідацію банку дійсно є втручанням у права заявників за ст. 1 Першого протоколу до Конвенції.

8.1.3. Постанова НБУ про ліквідацію КАБ “Слов’янський” ніяк не визначає, які саме мали місце “інтереси суспільства” заради яких заявники позбавлені своїх прав, і в чому вони полягали.

8.1.4. Очевидно що вищезаначені злочинні наміри п.п. Л.Кучми, М.Азарова та їх спільників не мають нічого спільного з «інтересами суспільства» у розумінні ст. 1 Першого Протоколу до Конвенції.

8.1.5. Таким чином порушено права заявників за ст. 1 Першоного потоколу до Конвенції на захист права власності. .

8.2. Законність втручання: порушені вимоги нового Закону України “Про банки і банківську діяльність” від 07.12.2000 р. щод ліквідації банку.

8.2.1. Постанова НБУ № 9 від 11.01.2001 р. посилаєсья на ст. 62 Закону “Про національний банк України” та п. 11.1 гл. 11 Положення про застосування Національним банком України до банків та інших фінансово-кредитних установ заходів впливу за порушення банківського законодавства та внесення змін до нормативно-правових актів Національного банку України, затв. Постановою Правління Національного банку України від 26.05.2000 р. N 215 зареєстровано в Міністерстві юстиції України 03.07.2000 р. за N 381/4602

8.2.2. Але цілком очевидно що вказане Положення, затверджене самім НБУ, не є ані “законом”, ані “загальними принципами міжнародного права”, як цього вимагає ст. 1 Першого протоколу до Європейської конвенції.

8.2.3. А щодо ст. 62 ст. 62 Закону “Про національний банк України”, то слід відмітити, що 17.01.2001 р. набрав чинності Закон України “Про банки і банківську діяльність” від 07.12.2000 р. N 2121-III, у п. 4 розд. VII якого було зазначено, що ст. 62 Закону “Про Національний банк України” втратила чинність.

8.2.4. А у п. 1 розд. VII Закону України “Про банки і банківську діяльність” від 07.12.2000 р., було зазначено, що “процедура ліквідації банку, розпочата до дня набрання чинності цим Законом, завершується згідно з порядком, встановленим цим Законом та нормативно-правовими актами Національного банку України, прийнятими відповідно до цього Закону"

8.2.5. Отже *з 17.01.2001 р. постанова з питань ліквідації банку могла бути чинною тільки в частині що, не суперечить вимогам Закону “Про банки і банківську діяльність” від 07.12.2000 р.* та нормативним актам НБУ прийнятим у відповідності до цього закону.

8.2.6. Це, зокрема означає, що дії, які згідно за Законом Закону “Про банки і банківську діяльність” від 07.12.2000 р. повинні виконуватись на підставі судових рішень, можуть виконуватись тільки на підставі судових рішень, а не постанови НБУ.

8.2.7. Це підтверджується і п. 8 Роз’яснення Вищого арбітражного суду України від 26.01.2000 р. N 02-5/35 у якому підкреслено “***якщо у зв'язку з внесенням змін до чинного законодавства оспорюваний акт перестав відповідати новим вимогам, його може бути визнано недійсним з моменту набрання чинності законодавчим актом***”

8.2.8. Інше тлумачення цього питання порушувало б ст. 124 Конституції України, яка встановлює, що "делегування функцій судів, а також привласнення цих функцій іншими органами чи посадовими особами не допускаються" Як вже зазначалося, винятки з норм Конституції можуть встановлюватися лише самою Конституцією, а не іншими нормативними актами.

8.3. Законність втручання: про повноваження НБУ щодо винесення постанови з питань визначених у оскаржуваній постанові.

8.3.1. Як зазначено у ч. 2 ст. 19 Конституції України, "***органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України***"

8.3.2. НБУ виніс оскаржувану постанову з посиланням на ст. 62 Закону "Про національний банк України" та п. 11.1 гл. 11 Положення про застосування Національним банком України до банків та інших фінансово-кредитних установ заходів впливу за порушення банківського законодавства та внесення змін до нормативно-правових актів Національного банку України, затв. Постановою Правління Національного банку України від 26.05.2000 р. N 215 Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 03.07.2000 р. за N 381/4602 (див. абзац 7 Постанови №9)

8.3.3. Але на момент винесення оскаржуваної постанови діяла ст. 37 Закону "Про банки та банківську діяльність" від 20.03.1991 р. N 872-XII, якою було встановлено, що "*комерційний банк припиняє свою діяльність відповідно до цього Закону і законодавства України про акціонерні товариства та інші види господарських товариств*"

8.3.4. Тобто процедура ліквідації ст. 37 вказаного закону була чітко визначена. Вказаним законом однозначно окреслене коло законів, які регулювали можливість ліквідації банку та відповідну процедуру. Закон "Про національний банк України" у це коло не входив, *і відповідної процедури не визначав*.

8.3.5. Згідно ст. 28 Закону України "Про банки та банківську діяльність" (в редакції на 11.01.01 р.): "Комерційні банки зобов'язані додержувати економічних нормативів, встановлених Національним банком. *За порушення установлених нормативів вони несуть відповідальність, передбачену **цим Законом***"

8.3.6. Тобто закон визначав що така відповідальність можлива лише на підставі норм цього Закону (*ніяк ні підзаконних актів НБУ*). У той же час цей Закон, в редакції яка діяла на 11.01.01 р., конкретних санкцій щодо такої відповідальності не передбачав.

8.3.7. *Отже всі заходи економічного впливу, які були застосовані до банку "Слов'янський" не ґрунтувалися на Законі, тобто були незаконними.*

8.4. Законність втручання: про наявність вини банку як підстави для застосування санкцій.

8.4.1. Ліквідація банку може розглядатися тільки и виключно як засіб впливу за порушення банківського законодавства самим банком.

8.4.2. Але на момент винесення оскаржуваної постанови, нічим крім тверджень самого НБУ не підтверджувалась наявність будь-якої вини банку щодо невиконання економічних нормативів, і більше того – *очевидно, що саме дії ДПАУ та НБУ спричинили втрату ліквідності банком*.

8.4.3. На момент початку припенення діяльності діяльності КАБ "Слов'янский" оргнами ДПАУ ніяких порушень ні в сфері дотримання економічних нормативів, ні в сфері банківського законодавства, з боку КБА

"Слов'янський" не було. З цього прямо витікає, що погіршення економічного стану було виключно наслідком дій ДПАУ та НБУ, а не самого банку.

8.5. Законність втручання: незастосування відповідних норм національного права щодо захисту права власності.

8.5.1. Згідно ч. 2 ст. 309 ЦПК України, "норми матеріального права вважаються порушеними або неправильно застосованими, якщо застосовано закон, який не поширюється на дані правовідносини, або не застосовано закон, який підлягав застосуванню"

8.5.2. Незважаючи на те, що Верхоний Суд Ураїни розглядав справу, щодо порушення прав заявників він не застосовував законів які належало застосувати при розгляді даної справи, і без застосування яких законний розгляд даної справи взагалі не можливий, а саме:

ст. 1 Першого протоколу до Європейської конвенції
ст. 19 Конституції України[47]
ч. 4 ст. 41 Конституції України[48]
п. 4 ст. 4 Закону України "Про власність"[49]
п. 2 ст. 48 Закону України "Про власність"[50]
ст. 56 Закону України "Про власність"[51]
ст. 57 Закону України "Про власність"[52]

8.5.3. Цілком очевидно, що якби національні суди застосували при розгляді справи перелічені закони, вони повинні були б задовольнити вимоги заявників.

8.6. Щодо ухвали Печерського районного суду від 03.04.2001 про зупинення виконання Постанови НБУ про ліквідацію банку, та законності дій щодо ліквідації банку в період після 03.04.2001 р.

8.6.1. Отже 05.03.2001 Б.М.Фельдман, який в той час знаходився під вартою в СІЗО № 13 м. Києва, подав скаргу до Печерського районного суду. В скарзі Б.М.Фельдман просив суд: «1. Призупинити виконання оскаржуваної постанови Правління Національного банку України № 9 від 11.01.2001 р. 2. Постановити рішення яким Постанову Правління Національного банку України № 9 від 11.01.2001 р. - скасувати»

---

[47] "Правовий порядок в Україні грунтується на засадах, відповідно до яких ніхто не може бути примушений робити те, що не передбачено законодавством.
Органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України."

[48] "Ніхто не може бути протиправно позбавлений права власності. Право приватної власності є непорушним."

[49] "4. Держава безпосередньо не втручається в господарську діяльність суб'єктів права власності."

[50] "2. Власник може вимагати усунення будь-яких порушень його права, хоч би ці порушення і не були поєднані з позбавленням володіння, і відшкодування завданих цим збитків"

[51] "Жодний державний орган не має права втручатись у здійснення власником, а також особами, переліченими у пункті 5 статті 48 цього Закону, їх правомочностей щодо володіння, користування й розпорядження своїм майном або встановлювати не передбачені законодавчими актами України додаткові обов'язки чи обмеження.
Державні органи несуть майнову відповідальність за шкоду, заподіяну їх неправомірним втручанням у здійснення власником і зазначеними особами правомочностей щодо володіння, користування й розпорядження майном в обсязі, передбаченому пунктом 4 статті 48 цього Закону."

[52] "Якщо в результаті видання акта органом державного управління або місцевим органом державної влади, що не відповідає законові, порушуються права власника та інших осіб щодо володіння, користування чи розпорядження належним їм майном, такий акт визнається недійсним за позовом власника або особи, права якої порушено.
Збитки, завдані громадянам, організаціям та іншим особам у результаті видання зазначених актів, підлягають відшкодуванню в обсязі, передбаченому пунктом 4 статті 48 цього Закону, за рахунок коштів, які є в розпорядженні відповідного органу влади або управління."

8.6.2. При розгляді справи суддя Умнова О.В. відповідно до прав суду передбачених ст. 149, п. 2 ст. 152 ЦПК України (який діяв на той час) винесла ухвалу від 03.04.01 р. про зупинення виконання постанови НБУ.

8.6.3. Відповідні статті ЦК України, який діяв на той час передбачали наступне:

«Стаття 149. Підстави для забезпечення позову

Суд чи суддя на просьбу осіб, які беруть участь у справі, або за своєю ініціативою може вжити заходів до забезпечення позову. Забезпечення позову допускається в усякій стадії справи, якщо невжиття заходів забезпечення може утруднити чи зробити неможливим виконання рішення суду»

«Стаття 151. Розгляд заяви про забезпечення позову

Заява про забезпечення позову вирішується суддею чи судом, який розглядає справу, в той же день без повідомлення відповідача й інших осіб, які беруть участь у справі»

«Стаття 152. Способи забезпечення позову

Позов забезпечується:

1) накладанням арешту на майно або грошові суми, що належать відповідачеві і знаходяться у нього або в інших осіб;

2) ***забороною провадити певні дії***;

3) забороною іншим особам провадити платежі або передавати майно відповідачеві;

4) зупиненням продажу описаного майна, якщо подано позов про право власності на дане майно або про виключення його з опису;

5) зупиненням стягнення на підставі виконавчого напису нотаріального органу, коли боржник оспорює цей напис у позовному порядку.

Забезпечення позову шляхом накладення арешту на заробітну плату, доходи колгоспників за працю в колгоспі, пенсію та стипендію, допомогу по соціальному страхуванню, виплачувану при тимчасовій непрацездатності, а також на допомогу, виплачувану касами взаємодопомоги колгоспів, крім позовів про стягнення аліментів, про відшкодування шкоди, заподіяної каліцтвом або іншим ушкодженням здоров'я, а також втратою годувальника, про відшкодування збитків, заподіяних розкраданням державного або громадського майна, не дозволяється.

Забезпечувати позови до державних підприємств, установ, організацій, колгоспів, інших кооперативних організацій, їх об'єднань, інших громадських організацій дозволяється тільки у формі заборони провадити певні дії»

«Стаття 153. Відповідальність за порушення заходів по забезпеченню позову

Особи, винні в порушенні заборони провадити певні дії, а також провадити платежі або передавати майно відповідачеві (стаття 152 цього Кодексу), за ухвалою суду можуть бути оштрафовані в розмірі до одного неоподатковуваного мінімуму доходів громадян. *Крім того, позивач вправі стягнути з цих осіб збитки, завдані невиконанням ухвали про забезпечення позову*»

8.6.4. Отже відповідно до повноважень наданих йому ст. 152 ЦПК, суд мав право заборонити провадити певні дії, зокрема заборонити виконання оскарженої Постанови НБУ, що і було зроблено судом за законною вимогою заявника Фельдмана Б.М. При цьому суд ухвалив:

«Зупинити виконання постанови Правління Національного банку України №9 від 11. 01. 2001. року»

8.6.5. Але винесення цієї ухвали без прийняття будь-якого процесуально оформленого рішення справа була передана іншому судді – Малетичу.

8.6.6. Суддя Малетич направив на адресу НБУ лист від 12.04.01 р. в якому він написав таке:

«Печерський районний суд м.Києва у зв'язку з заявленими клопотаннями по справі за скаргою Фельдмана Бориса Мордуховича, відкликає ухвалу Печерського районного суду м. Києва від 03.04.2001 року про зупинення виконання постанови Правління Національного банку України № 9 від 11.01.2001 року»

8.6.7. Цей лист судді Малетича не має ніякого процесуального значення, і не породжує ніяких правових наслідків. Цей лист не є процесуальним рішенням, не скасовує і не може скасувати ухвалу Печерського районного суду від 03.04.01 р.

8.6.8. Отже ухвала Перчерського районного суду від 03.04.2001 діяла аж до прийняття рішення Апеляційного суду м. Києва від 05.07.2002 р.

8.6.9. Таким чином будь-які дії щодо виконання Постанови НБУ щодо ліквідації банку «Слов'янський» в період з 03.04.2001 р. по 05.07.2002 р. були незаконними, оскільки вони були прямо заборнені рішенням суду – ухвалою від 03.04.2001 р.

8.7. Щодо законності діяльності ліквідаційної комісії банку в період після 17.01.2001 р.

8.7.1. В Законі України „Про банки і банківську дільяність” від 7 грудня 2000 року N 2121-III зазначено: „Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування”. Він був опублікований в офіційному виданні „Урядовий кур'єр” 17.01.2001 N 8, і отже з цієї дати набрав чинності.

8.7.2. У розділі VII «Прикінцеві положення” цього закону встановлено:

«1.Процедура ліквідації банку, розпочата до дня набрання чинності цим Законом, завершується згідно з порядком, встановленим цим Законом та нормативно-правовими актами Національного банку України, прийнятими відповідно до цього Закону.

2. До приведення законодавства у відповідність з цим Законом закони та інші нормативно-правові акти застосовуються у частині, що не суперечить цьому Закону.»

8.7.3. Треба зазначити, що цим законом передбачений зовсім інший порядок ліквідації банку, ніж існував до набрання чинності цим законом.

8.7.4. Так законом не передбачена діяльність такого органу як „ліквідаційна комісія”

8.7.5. Ліквідація банку повинна здійснюватись не „ліквідаційною комісією”, а ліквідатором.

8.7.6. Відповідно до ст. 90 Закону:

«Ліквідатором може бути призначено:

1) фізичну особу, яка відповідає вимогам, що висуваються статтею 76 цього Закону до тимчасового адміністратора;

2) юридичну особу, яка здійснює професійну діяльність щодо тимчасової адміністрації та ліквідації банків, щодо надання аудиторських, юридичних або консалтингових послуг і має не менше трьох працівників з сертифікатом Національного банку України на право здійснення тимчасової адміністрації та ліквідації банку»

8.7.7. Ліквідаційна комісія не є ні фізичною, ні юридичною особою, не відповідає визначенню „ліквідатора” в зазначеному законі і тому не може вважатися ліквідатором. Отже діяльність ліквідаційної комісії після 17.01.2001 не заснована на законі.

8.7.8. Отже, відповідно до викладеного, діяльність злочинної группи осіб що називала себе «лівідаційна комісія КАБ «Слов’янський» і займалась знищенням банку та розкраденням його майна, в той час як справжній власник банку знаходився за гратами, не була заснована на нормах закону прийнаймні з 17.01.2001 р.

8.7.9. Тільки через три з половиною роки - 28.10.2004 р. НБУ Постановою № 519 призначив назвавши її «ліквідатором» фізичну особу, службовця національного банку України – Зінаїду Латун, яка до і до цього входила в групу осіб, що назвали себе ліквідаційною комісією.

8.7.10. І відбулося це тільки тоді, коли Ленінський районний суд м. Запоріжжя відмовився визнавати членів так званої «ліквідаційної комісії» повноважними представниками КАБ «Слов’янський» в в справі № 2-148/2004 за позовом начебто КАБ «Слов’янський» (якого намагалися представляти люди що називали себе «ліквідаційною комісією») до Б.М.Фельдмана.

8.7.11. Проте відповідно до законодавства ліквідатор призначений НБУ мав бути затверджений судом, який розглядає *заяву про визнання банку неплатоспроможним*.

8.7.12. Тобто ст. 88 вказаного закону встановлює:

«Стаття 88. Особливості ліквідації банку в разі його неплатоспроможності

Право *звернення до суду із заявою про визнання банку неплатоспроможним* та його ліквідацію мають:

1) кредитори банку;

2) Національний банк України.

Особи, зазначені в пункті 1 частини першої цієї статті, направляють рекомендованим листом до Національного банку України заяву про ліквідацію банку при настанні ознак неплатоспроможності банку з додаванням документально підтверджених доказів наявності невиконаних грошових зобов'язань банку перед ними. Якщо протягом одного місяця з дня направлення заяви зазначені особи не отримали відповідь Національного банку України, вони мають право звернутися до суду із заявою про визнання банку неплатоспроможним.

Законодавство України про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом при розгляді судом *справи про визнання банку неплатоспроможним* застосовується в частині, що не суперечить нормам цього Закону.

При підготовці справи до розгляду суддя отримує обгрунтований висновок Національного банку України щодо доцільності ліквідації банку або рішення Національного банку України про відкликання банківської ліцензії та призначення ліквідатора. Національний банк України зобов'язаний надати один із зазначених документів протягом місяця з дня отримання запиту суду.

Негативний висновок Національного банку України щодо доцільності відкликання банківської ліцензії та ліквідації банку є підставою для залишення заяви без розгляду.

Якщо банк-боржник не спроможний виконати свої зобов'язання відповідно до рішення суду про примусове стягнення протягом шести місяців і за цей час не досягнуто домовленостей щодо реструктуризації визначеного боргу, Національний банк України зобов'язаний відкликати ліцензію та ініціювати процедуру ліквідації банку.

Справа про визнання банку неплатоспроможним за заявою осіб, зазначених у пункті 1 частини першої цієї статті, може бути порушена лише після відкликання банківської ліцензії.

Після відкликання банківської ліцензії санація банку не допускається.

Орган, який ініціював рішення про ліквідацію, призначає ліквідатора. Ліквідатор приступає до виконання обов'язків негайно після відкликання ліцензії.

Протягом одного місяця з дня прийняття справи до розгляду суд повинен визначитися стосовно позову про ліквідацію банку. Єдиним питанням, що приймається до розгляду судом у справі про ліквідацію банку, є висновок Національного банку України щодо доцільності ліквідації банку та відповідність застосування процедури ліквідації з боку Національного банку України вимогам цього Закону.

У своєму рішенні суд повинен підтвердити кандидатуру ліквідатора або призначити такого, що відповідає вимогам цього Закону. Єдиною підставою відхилення кандидатури ліквідатора, призначеного Національним банком України, може бути наявність конфлікту інтересів, який став відомий суду ...

Стаття 90. Вимоги до ліквідатора та умови його призначення

Ліквідатором може бути призначено:

1) фізичну особу, яка відповідає вимогам, що висуваються статтею 76 цього Закону до тимчасового адміністратора;

2) юридичну особу, яка здійснює професійну діяльність щодо тимчасової адміністрації та ліквідації банків, щодо надання аудиторських, юридичних або консалтингових послуг і має не менше трьох працівників з сертифікатом Національного банку України на право здійснення тимчасової адміністрації та ліквідації банку.

Забороняється призначати ліквідатором банку фізичну або юридичну особу, яка виконувала функції тимчасового адміністратора у цьому банку.

Фінансова відповідальність, життя та здоров'я ліквідатора мають бути застраховані згідно з законодавством України, нормативно-правовими актами Національного банку України та договором про ліквідацію банку відповідно до закону.»

8.7.13. Ніякого судового процесу щодо ліквідації банку втім не мало місця.

8.7.14. Але 13.12.2004 р. Господарський суд Запорізької області всупереч порядку встановленому вищенаведеним законом «підтвердив» кандатуру З.Латун як ліквідатора, хоча цей суд не мав права цього робити, так як він не розглядав *справу про визнання банку неплатоспроможним*, і до цього суду ніхто з *заявою про визнання банку неплатоспроможним* не звертався. Акціонерів чи кредиторів банку (а Б.Фельдман був і акціонером і кредтором банку, оскільки мав рахунки в банку, на яких були розміщені кошти на суму 1 070 047 гривень 29 коп. та 103 758 доларів США) про це засідання суду (якщо воно дійсно мало місце) ніхто не повідомляв, тим більше не з’ясовував їхньої позиції.

8.7.15. Слід також зазначити, що Можливе заперечення що ліквідкомісія могла здійснювати ліквідацію банку замість ліквідатора не може бути прийняти з наступних підстав:

8.7.16. Відповідно до Закону ліквідаційна комісія не є ліквідатором, і не відповідала вимогам встановленим ст. 90 зазначеного Закону.

8.7.17. Очевидно, що вжитий в Законі вислів «згідно з порядком, встановленим цим Законом» слід розуміти так, що виконуються вказані в законі дії *вказаними в законі особами*. Так наприклад якщо б двірник дядько Василь замість судді намагався здійснювати розгляд цивільних справ надівши суддівську мантію і точнісінько виконуючи всі дії які повинен здійснювати суддя згідно з ЦПК, то не можна вважати, що дотримано порядок розгляду судових справ, оскільки дядько Василь *не є суддею* і *не призначений на посаду судді в порядку встановленому законом*. Так само *ліквідаційна комісія не є ліквідатором, не відповідає встановленим законом вимогам* і *жоден з її членів не призначений ліквідатором згідно з порядком встановленим Законом*.

8.7.18. Таким чином на цій підставі дії держави щодо ліквідації банку принаймні з 17.01.2001 р. були незаконними, так як не відповідали діючому на той час національному законодавству.

IV.Щодо приченно-наслідкового зв'язку між порушенням та шкодою спричиненної заявникам.

9. Причинно-наслдіковий зв'язок між вилученням векселів і ліквідацією банку та шкодою спричиненою заявникам.

9.1. Сама подакова служба визнавала, що на момент вилучення векселів саме ці векселі складали більшу частину активів банку.

9.2. Так у пресс-релізі ДПАУ у січні 2001 р. було зазначено:

«93 відсотки активів банку - 363 млн. грн. - складають саме векселі, з яких на 238 млн. грн. - векселі підприємств гірничо-металургійного комплексу»[53] (ці сумми без врахуання процентів по векселям[54])

9.3. Це було зумовлено зокрема і тим, що бісля блокування корреспонденстського рахунку банку в НБУ, банк проводив розрахунки з застосуванням векселів.

9.4. Таким чином арешт та незаконе вилучення векселів банку позбавило банк більше ніж 90% його активів.

9.5. Зрозуміло що це мало наслідком фактично економічне знищення банку, яке довершила Постанова НБУ про ліквідацію банку внаслідок якої акціонери та менеджмент банку були позбавлені будь-якої можливості керувати банком. Тобто завдання Кучми щодо знищення банку було таким чином виконано співробітниками НБУ та ДПАУ.

[53] http://www.sta.gov.ua/news.php3?105

[54] Слід зазначити також, що заяви податківців що це векселі підприємств, «котрі мають збитки, неплатежі, невиконані податкові зобов'язання» і їх реальна вартість менша навіть номінальної, є відвертим перекрученням дійсності. Насправді це векселі, емітентами яких є підприємства металургійної та гірничо-збагачувальної промисловості : ВАТ «Макіївський металургійний комбінат», ВАТ «Північний Горнозбагачувальний Комбинат», ВАТ «Інгулецький Горнозбагачувальний Комбинат», ВАТ «Центральний Горнозбагачувальний Комбинат» та інші, це гранди української промисловості, які свого часу отримали можливість вийти з скрутного становища та розвиватися саме завдяки кредитуванню наданому банком «Слов'янський» Ссьогодні це потужні та прибуткові підрієства, вартість яких сладає мільярди євро. Розвиток ринку підтвердив правільність економічної політики КАБ «Слов'янський» який допомагав цим підприємствам розвиватися.

9.6. Отже наявний причинно-наслідковий зв'язок між порушеннями прав заявників зазначеними в заяві, та спричиненою шкодою, зокрема знищенням банку.

V. Щодо зауважень Уряду України.

10. Щодо невичерпання національних засобів захисту і щодо гарантій проти свавілля при накладенні арешту на майно Банку.

10.1. Уряд України заявляє, що Банк не виконав покладений на нього пунктом 1 статті 35 Конвенції обов'язок вичерпати усі національні засоби.

10.2. При цьому Уряд посилається на таке:

" Презумпція юридичної обізнаності (ignorantia juris quod quisque tenetur scire, neminem excusat)1, а також положення п. 1 статті 35 Конвенції вимагають від заявника вичерпати всі національні засоби юридичного захисту. Відповідно до "загальновизнаних норм міжнародного права" такі засоби юридичного захисту мають бути "доступними та ефективними" (the International Law Commission's Draft Articles on Responsibility of States for internationally wrongful acts adopted by General Assembly Resolution 56/83 (2001), 12 December 2001, Annex, commentary to Article 44, p. 306, § 5). Відповідно, Уряд має переконати Суд в тому, що засіб захисту був ефективним та доступним як в теорії, так і на практиці в даний час («Хохліч проти України», рішення від 29 квітня 2003 року, заява № 41707/98, § 148). Уряд зазначає, що стаття 55 Конституції України гарантує кожному право на оскарження в суді рішень, дій чи бездіяльності органів державної влади, посадових і службових осіб."

10.3. Слід зазначити, однак що згадана ст. 55 Конституції України могла б мати якись вплив в данному випадку лише тоді, коли б державні органи України в своїй діяльності дотримувались би положень Конституції взагалі, і ст. 55 зокрема.

10.4. Втім обставини данної справи свідчать про те, що заявники не мали можливості реалізувати свое право на справедливий судовий процес формально передбачене ст. 55 Констиції України.

10.5. Уряд зазначає:

"Таким чином, Банк мав можливість оскаржити дії ДПА щодо накладення арешту на його майно до національного суду, однак не зробив цього"

10.6. Дійсно такий позов маг би мати місце, але тільки після того як акціонери банку та призначені ними керівники банку повернули б собі контроль над банком, на що і була спрямована вищезазначена заява Б.Фельдмана до Печерського районного суду щодо оскарження Постанови НБУ про ліквідацію банку, в цій заяві Б.Фельдман посилався крім іншого і на факти незаконного вилучення векселів банку податківцями (див. заяву Фельдмана до суду, та письмові пояснення представника Фельдмана подані суду) Одже *ця заява в данному випадку була єдиним ефективним способом захисту*.

10.7. Отже, як було вказано у заяві, власникі і меде джмент банку зазнавали репресій з боку держави, весь дійсний менеджемент банку знаходися за гратами, а керівництво банком невдовзі повністю перехопила так звана «ліквідаційна комісія» яка складалася з службовців ДПА та НБУ, тобто *тих самих органів, дії яких і треба було оскаржувати*. Фактично банк спочатку був позбавлений ефективного менеджменту та і впливу з боку власників, а невдовзі взагалі був позбавлений можливості діяти самостійно.

10.8. Треба підкреслити, що в данному випадку банк не мав інших засобів захищатися проти свавільних дій інакше ніж шляхом позову який подав Фельдман Б.М., оскільки Постановою НБУ про ліквідацію банку все

справжне керівництво банку було позбавлено своїх повноважень і держава не визнавала його повноваження представляти банк. І навідь подані до того судові позови банку проти дій ДПАУ не розглядалися і не розглянуті по цей день. Отже судовий позов з боку Фльдмана був єдиним можливим засобом для захисту прав банку та його акціонерів.

10.9. Також треба зазначити, що твердження про те, що Фельдман повинен був подавати скаргу до суду в порядку господарського судочинства, абсолютно не відповідає нормам українського законодавства чинним на той час. Так, ***відповідно до ст. 1 Господарського процесуального кодексу України***[55] ***оскільки позовну заяву подала фізична особа, яка не була зареєстрована в якості суб'єкту підприємницької діяльності, така фізична особа не мала права звертатися до господарського суду. Підсудність справ господарському суду визначалася на той момент, не предметом спору, а відповідно до того хто подав позовну заяву. Отже твердження Верховного суду України про те, що Фельдман зазначену скаргу повинен був подати в порядку господарсього судочинства протирічість законодавству і не має під жодних собою підстав, господарський суд очевидно не мав права розглядати і не розглядав би таку позовну заяву по суті***.[56]

10.10. Отже, обидва заявника вичерпали всі ефективні національні засоби захисту, і інших ефективних засобів захисту вони не мали.

10.11. Тому позиція Уряду в цьому питанні не відповідає обставинам справи.

11. Щодо позиції Уряду з приводу наявності порушення прав банку за ст. 1 Першого протоколу до Конвенції, та з приводу того, чи супроводжувалася ліквідація Банку та арешт його майна достатніми гарантіями проти свавілля

11.1. Зокрема, Уряд наголошує, що "у цій справі державні органи України в особі Нацбанку діяли виключно відповідно до вимог національного законодавства України, а їх дії були адекватними ситуації, що склалася у Банку" та ретельно розписує погіршення фінансового стану банку.

11.2. Втім, ключовим моментом у даній справі є те, що "ситуація, що склалася у Банку" склалася не сама по собі, і не в результаті діяльності самого банку, *а виключно внаслідок репресивних незаконних і свавільних дій держави щодо банку*.

11.3. Заявники не заперечують, що фінансовий стан банку погіршився. Саме те, що банк був знищений внаслідок дій держави і з вини держави, і є підставою чому заявники вимагають від держави справедливого відшкодування.

11.4. Зокрема зроблені майором М.Мельниченко записи розмов між тодішнім Президентом Ураїни Л.Кучмою та тодішнім головою ДПАУ М.Азаровим свідчать про те, що банк знищувався свавільно і спрямовано.

11.5. Це яскраво демонструє цитата з докладу М.Азарова Л.Кучмі:

---

[55] «Стаття 1. Право на звернення до господарського суду
Підприємства, установи, організації, інші ***юридичні особи*** (у тому числі іноземні), ***громадяни, які здійснюють підприємницьку діяльність без створення юридичної особи і в установленому порядку набули статусу суб'єкта підприємницької діяльності*** (далі - підприємства та організації), мають право звертатися до господарського суду згідно з встановленою підвідомчістю господарських справ за захистом своїх порушених або оспорюваних прав і охоронюваних законом інтересів, а також для вжиття передбачених цим Кодексом заходів, спрямованих на запобігання правопорушенням.
У випадках, передбачених законодавчими актами України, до господарського суду мають право також звертатися державні та інші органи, громадяни, що не є суб'єктами підприємницької діяльності»

[56] Крім того слід зазначити що відповідно до Роз'яснення Президії Вищого Арбітражного Суду України від 09.10.2000 р. № 02-5/540, яке хоч і було незаконним проте виконувалося судами, провадження в арбітражних справах у випадку порушення кримінальної справи зупинялося, тобто у випадку порушення кримінальної справи оскаржувати дії державних органів що якимось чином були пов'язані з кримінальною справою в арбітражному процесі було неможливо.

" Так вот, значит, вот за эти годы создана аналитическая, будем говорить, система, которая позволяет – вот я сейчас коснусь там по другому вопросу – позволяет выходить на..., ну, видеть явления не разрозненно, не так вот один факт какой-то ухватили, выявили, а видеть саму систему. Вот банковская система – это же не нарушения одного банка "Славянский". Это распространенная, достаточно, системная, э-э системный процесс, который не только в одном банке "Славянский". ...*И это все позволяет нам сейчас накрывать практически любой банк. Вот. Ну, понадобился "Славянский"...* "[57]

11.6. Уряд зазначає, також, що:

"у 2000 році Банк був не єдиним, до якого було застосовано захід впливу у вигляді призначенням тимчасової адміністрації. Другим банком був АКБ «Україна». У 2001 році аналогічний захід впливу було застосовано Нацбанком до ВАТ КБ «Південкомбанк». Призначена тимчасова адміністрація у останньому випадку призвела до покращення фінансового стану банку, який працює по теперішній час"

11.7. а також Уряд вказує, що

"протягом 2000 року Нацбанком було застосовано захід впливу у вигляді розроблення програми фінансового оздоровлення до 9 банків (КАБ «Легбанк», АКБ «Інтерконтинентбанк», АБ «Кліринговий дім», ЗАТ АБ «РАДАБАНК», ВАТ «НК Банк», АКБ «Порто-франко», ТОВ «Фінростбанк», ВАТ «РЕАЛ БАНК», ВАТ «Фінексбанк».) У 2001 році захід впливу у вигляді скликання загальних зборів учасників для прийняття програми фінансового оздоровлення банку (відповідно до Закону України «про банки і банківську діяльність», що набрав чинності 17.01.2001 року) було застосовано до 4 банків (АБ «АвтоЗАЗбанк», АБ «Укоопспілка», АТ «Банк Велес», АКБ «Фінбанк».) Таким чином, Банк був у рівних умов з іншими банками, а застосування згаданого заходу впливу Нацбанком до Банку не мало на меті погіршити його фінансове становище та не було продиктоване упередженим ставленням до нього чи його акціонерів"

11.8. Втім очевидно, що історії з банками "Україна" та "Підвденкомбанк", та з іншими банками ніяк не виправдовують дій держави щодо банку "Слов’янський" Тобто незалежно від того законно чи не законно ліквідовували інші банки, незаконність знищення КАБ «Слов’янський» очевидна. І порушення не стають меншими від того, що такі порушення допущені або не дощені щодо інших осіб.

11.9. В зауваженнях Уряду також зазначено:

"Уряд звертає увагу на пасивну поведінку Банку, якого було попереджено Нацбанком про погіршення його фінансового становища та запропоновано розробити програму фінансового оздоровлення. Останнє було проігноровано Банком, така програма не була розроблена, що спричинило подальше погіршення фінансового становища Банку та збільшення масштабів проблеми"

11.10. Це твердження є вийнятковим цинізмом з боку держави. Незаконно, заарештувати весь провідний менеджмент банку включно з головним акціонером, заарештувати кореспондентський рахунок банку в НБУ, накласти арешт на все майно банку і вилучити в нього майже все його майно (що полягало головним чином в коштах та цінних паперах), і при цьому "попереджати про погіршення фінансового становища"? А що можна було очікувати покращення

[57] Більш детально щодо записів цих розмов інформація викладена в заяві Фельдмана - Applications nos. 76556/01 and 38779/04.

фінасового становища банку в таких умовах? Це все одно що всадити людині ніж в сердце, а потім заявляти що вона померла бо не слідкувала за своїм здров'ям і не склала программу свого оздоровлення.

11.11. В своїх зауваженнях, Уряд також зазначає:

"Уряд зазначає, що рішення про ліквідацію Банку було прийнято з урахуванням балансу суспільних і приватних інтересів. Прийняття рішення про ліквідацію Банку дозволило захистити інтереси значної частини вкладників та кредиторів банку. Зокрема, ліквідатором Банку повністю задоволене вимоги кредиторів першої та другої черг реєстру акцептованих вимог кредиторів до Банку, а також вимоги 7920 вкладників-фізичних осіб на загальну суму 68 216,8 тис. грн., що дозволило зняти значну соціальну напругу. Уряд зазначає, що на момент прийняття постанови про ліквідацію у Банку було всього 9 241 кредитор (їх вимоги складали 211 738,1 тис. грн.), з них 7 811 - фізичних осіб-вкладників (їх вимоги складали 91 841,4 тис. гри.). Таким чином, завдяки діяльності ліквідатора були задоволена більшість вимог кредиторів"

11.12. Уряд не пояснює який зв'язок між ліквідацією банку та захистов інтересів вкладників. Від кого держава захищала вкладників? Від менеджерів та акціонерів банку що перебували за гратами? Невже якби у банка податківці не забрали незаконно більше 90% були б якісь проблеми щодо розрахунків з вкладинками. Адже тільки номінальна вартість векселів незаконно вилучених податківцями була більша 300 млн. грн., при тому що це були процентні векселі під 100-140 процентів річних. І це значно більше ніж 211 738,1 тис.грн. *всіх* вимог кредиторів до банку (це включно з вимогами податківцій щодо сплати явно незаконних фінансових санкцій). Тобто якби в банку не розпоряджалася «ліквідаційна комісія», ніяких проблем з виконанням своїх зобов'язань перед кредиторами в банка не було б.

11.13. В своїх зауваженнях Уряд також зазначає:

" Уряд зазначає, що дії ДПА не були свавільними у конвенційному розумінні.

Як вже зазначалося вище, відповідно до практики Суду, під свавіллям, останній розуміє ситуацію, коли органи державної влади вживають заходів, не передбачених законодавством або вживають їх всупереч існуючим нормам законодавства (див. рішення у справі «Кечко проти України» від 8 листопада 2005 року, заява № 63134/00, п. 27) Уряд заявляє, що постанови про накладення арешту на майно Банку виносилися ДПА відповідно до вимог національного законодавства.

Уряд зазначає, що постанови про арешт виносилися слідчим ДПА у рамках кримінальної справи, порушеної слідчим управлінням ДПА України за фактом умисного ухилення від сплати податків, зборів, інших обов'язкових платежів, вчинене посадовою особою підприємства, установи, організації, незалежно від форм власності за ознаками злочину, передбаченого частиною 3 статті 148-2 Кримінального Кодексу України від 28.12.1960 року."

11.14. Те що слідчі діяли, як заявляє Укряд «в рамках кримінальної справи», ніяк не робить їх дії щодо арешту і вилучення майна банку законним. Як було зазначено вище накладення арешту на майно банку та вилучення цього майна не відповідало положенням діючого законодавства.

11.15. Уряд зазначає:

" У ході розслідування вищезазначеної кримінальної справи, порушеної щодо першого заявника (п. Фельдмана Б.М.), було встановлено, що в результаті операцій КАБ «Слов'янський» з облігаціями Кримського республіканського займу бюджет

Автономної Республіки Крим не отримав очікуваних інвестицій у сумі 120 млн. крб., чим державним інтересам було завдано шкоди у зазначених розмірах"

11.16. Насамперед треба визначити, що насправді в данному випадку мова не йшла про обвинувачення у вчиненні злочину в загальноприйнятому розумінні. Як і всі інші обвинувачення проти Фельдмана це обвинувачення було абсурдним (див. заяви Фельдмана до Суду: Application nos. 76556/01 and 38779/04 (Feldman v. Ukraine))

11.17. Відповдно до фабули обвинувачення за епізодом „зловживання посадовим становищем при здійсненні операцій з облігаціями кримської республіканської позики 1996 р. 2-го випуску" викладеній в обвинувальному висновку, Б.М.Фельдман обвинувачувався в тому що:

„був розроблений, підписаний власноручно і затверджений Міністром фінансів АР Крим Вітковим М.С. 11 січня 1997 р. „Порядок розрахунку і виплати прибутків по облігаціях республіканської позики 1996 р. (другого випуску)" п. 2.6. якого було передбачено, що „... у випадку якщо Керуючий коштами, отриманими від реалізації облігацій республіканської позики 1996 р. – другого випуску (КАБ „Слов'янський"), забезпечить прибуток від довірчого управління коштами вище встановленого Емітентом прибутку по облігаціях для інвесторів (70% ставки рефінансування НБУ), вважається, що різниця між абсолютною сумою прибутку від управління коштами і прибутком, встановленим Емітентом, є додатковим прибутком інвесторів і підлягає, за відрахуванням коштів, що належать Емітенту, із розрахунку 6% річних від загального об'єму розміщення коштів, перерахуванню на користь інвесторів. Перерахування може бути здійснено керуючим (КАБ „Слов'янський) самостійно при цьому вважається, що Емітент дав свою згоду на виплату від його імені прибутку по облігаціям у розмірі оголошеному Керуючим ..." ...

В порушення вимог Постанови Уряду АР Крим „Про другий випуск облігацій республіканської позики 1996 р." від 27.08.96 р. № 300, „Основних умов випуску і порядку розміщення облігацій республіканської позики 1996 р.", затверджених зазначеною постановою, „Положення про порядок розміщення, обігу і погашення облігацій республіканської позики 1996 р. (другий випуск), затверджених наказом Мінфіну АР Крим № 170 від 18.10.96 р., „Методики розрахунку і розподілу прибутків по облігаціях другого випуску Кримської республіканської позики 1996 р.", (розробленої і підписаної Лазебним Г.Г. особисто), відповідно до яких не передбачено розходжень у ставках виплачуваних прибутків у залежності від серії облігацій, заступник Міністра фінансів АР Крим Лазебний Г.Г., використовуючи своє посадове становище всупереч інтересам службі і на шкоду державним інтересам, діючи від імені Міністерства фінансів АР Крим із відома Міністра фінансів АР Крим Віткова М.С., і відповідно до письмових розпоряджень КАБ „Слов'янський" підписаних віце-президентом КАБ „Слов'янський" Фельдманом Б.М., усвідомлюючи протиправний характер своїх дій і свідомо допускаючи настання тяжких наслідків, діючи на шкоду інтересам юридичних осіб: Сумського НВО ім. Фрунзе і КАБ „Слов'янський", у період з квітня 1997 р. по травень 1998 р. безпідставно занижував (на підставі листів, підписаних від імені КАБ „Слов'янський" Фельдманом Б.М.) ставки прибутковості по облігаціях серії „Б", чим незаконно занижались прибутки вітчизняного підприємства НВО ім. Фрунзе і КАБ „Слов'янський" і завищувались прибутки нерезидентів України іноземних офшорних компаній „Xenon Marketing Limited" і „Data Technology S.A."

11.18. Тобто фактично Б.М.Фельдмана звинуватили у тому, що за різними серіями облігацій були встановлені різні ставки прибутковості, при цьому

слідство посилається на те, що в рішеннях уряду АР Крим не було прямо зазначено що по різних серіях облігацій можуть встановлюватись різні ставки прибутковості.

11.19. В результаті, за думкою слідства, Б.М.Фельдманом була заподіяна шкода Сумському НВО ім. Фрунзе, КАБ „Слов'янський" та бюджету АР Крим.

11.20. Очевидно, що коли погодитися з логікою слідства, то слід вважати злочином продаж схожих товарів (наприклад, різних серій облігацій) на різних умовах, або наприклад передачу в оренду схожого майна на різних умовах і тому подібне.

11.21. Нелогічним є і метод яким керується слідство щоб довести „протиправність" встановлення різних ставок прибутковості по різних серіях облігацій – посилання на те, що це не було прямо передбачено рішеннями уряду АР Крим.

11.22. Але ж очевидно, що „прямо не передбачено" не означає „заборонено" , і коли випускаються облігації різних серій, то очевидно що можуть бути відмінності щодо умов розміщення різних серій

11.23. Так наприклад зазначеними рішеннями не передбачено право акціонерів КАБ „Слов'янського" палити цигарки в публічних місцях. Чи можна з цього зробити висновок, що таким чином паління зазначеними акціонерами цигарок у публічних місцях порушує вказані рішення уряду АР Крим, і як таке що може спричинити шкоду для оточуючих осіб має бути кримінально караним?

11.24. Очевидно, що для того, щоб визнати якесь діяння, таким що порушує законодавство потрібно навести конкретну норму права, яку це діяння порушує, а не просто навести нормативний акт, яким таке діяння не передбачене.

11.25. Вочевидь абсурдними є і висновки слідства про наявність заподіяння шкоди інтересам юридичних осіб: Сумського НВО ім. Фрунзе і КАБ „Слов'янський". Показовим в цьому відношенні є лист начальники податкової міліції Сумської області на адресу начальники податкової міліції України від 10.08.2000 за № 6249/9/09-002, який міститься в томі справи 84 на аркуші 221 і в якому, витяги з якого наводилися вище.

11.26. Взагалі є очевидно абсурдним висновок про те, що юридичній особі, яка придбала облігації, може бути завдана шкода тим, що *інші особи* за *іншими серіями облігацій* відповідно до *інших договорів* отримували більш високі проценти.

11.27. Також необґрунтовано заявляє слідство про начебто наявність заподіяння шкоди бюджету АР Крим, адже з самої фабули обвинувачення видно, що бюджет АР Крим отримував ті проценти які передбачалися згідно умов випуску облігацій, і ніякої шкоди йому не нанесено.

11.28. Навіть з формальної точки зору треба відзначити, що АР Крим ніколи не заявляла вимог щодо відшкодування їй будь-якої шкоди конкретно до Б.Фельдмана чи до КАБ «Слов'янський», і тим більше не було ніяких судових рішень якими було б встановлено наявність заподіяння такої шкоди. Навіть тільки це доводить безпідставність заяв слідства про «заподіяння шкоди»

11.29. Далі у своїх зауваженнях, Уряд заявляє:

"Згідно статей 125 та 126 КПК України вказані заходи полягають, зокрема, у накладенні арешту на майно обвинуваченого чи підозрюваного або осіб, які несуть за законом матеріальну відповідальність за його дії.

Відповідно до статті 441 Цивільного кодексу Української РСР від 18.07.1963 року «організація повинна відшкодувати шкоду, заподіяну з вини її працівників під час виконання ними своїх трудових (службових) обов'язків».

Беручи до уваги вищевикладене, слідчим ДПА у рамках кримінальної справи з метою забезпечення відшкодування завданої шкоди на підставі статей 28, 29, 130 Кримінальне Процесуального Кодексу України накладено арешт на майно Банку

У ході розслідування кримінальної справи слідчий зобов'язаний у відповідності до вимог статті 29 Кримінально-процесуального кодексу України (далі - КПК України) вжити заходів для забезпечення відшкодування збитків, завданих злочином, і виконання вироку в частині конфіскації майна, що здійснюється шляхом накладення арешту на майно обвинувачених, підозрюваних та осіб, що несуть за законом відповідальність за їх дії."

11.30. Але насправді, як було зазначено вище банк не був і не міг бути ні підозрюваним, ні обвинуваченим по справі. Фельдман не був працівником банку (він був лише його акціонерам) і *банк не відповідав своїм майном за дії Фельдмана навіть якщо б Фельдман дійсно причинив кому-небудь шкоду. Навпаки банк слідство вважало потерпілою стороною в справі*. Також, треба ще раз підкреслити, що насправді висунуті Фельдману обвинувачення були безпідставними і *ніякої шкоди Фельдман не спричинив*. До речі, зазначені кримінальні обвинувачення щодо Фельдмана досі не розглянуті, що також є показником ступеню їх обгрунтованності.

11.31. Далі Уряд зазначає:

"Уряд звертає увагу Суду, що хоча арешт на майно Банку і був фактично накладений, однак стягнення у дохід держави вищезазначеного майна не мало місця. У подальшому у 2001 році, у визначеному законом порядку розпочалася процедура ліквідації Банку та погашення його боргів перед кредиторами, у тому числі й перед тими, яким завдано шкоду злочином. З цих підстав слідчий відповідно до вимог частини 6 статті 126 КПК України виніс постанову про скасування постанови про накладення арешту. Таким чином, тимчасово арештовані кошти перейшли після винесення постанови про скасування постанови про накладення арешту у розпорядження ліквідатора, який вживав заходів, передбачених законом, для задоволення вимог кредиторів"

11.32. Це неправда. Як зазначалося вище цінні папери банку були на тільки арештовані а й *фактично вилучені* (див. розділ «Деталізоване викладеня фактів»), *що спричинило фінансовий крах банку*. Після цього, з посиланням на наявність у банка фінасових проблем, банк був ліквідований вищезгаданою Постановою НБУ, і його майном керувала неазаконна группа осіб що іменувала себе «ліквідаційною комісією»

11.33. І всупереч тому що заявляє Уряд, незаконно створена так звана «ліквідаційна комісія» не вживала заходів щодо задоволення вимог кредиторів. Більш того, як було показано вище, ніякої проблеми з задоволенням вимог кредиторів не було, замість того спіробітники ДПАУ та НБУ знищували банк та за безцінь продавали (фактично займалися розкраданням) його майна.

11.34. Треба зазначити, також, що, у всякому разі, передача будь-якого майна у розпорядження так званих «ліквідаторів» (що якраз займалися розкраданням майна банку) не могла б вважатися передачею майна самому банку, тим більше що на той момент банк уже був фактично знищений.

12. Щодо позиції Уряду в питанні, чи мав другий заявник (Банк) доступ до компетентного суду, який би розглянув законність його ліквідації.

12.1. Уряд вважає, що "Банк мав доступ до компетентного суду, який би розглянув законність його ліквідації, що передбачено національним законодавством та роз'яснено у ухвалах Апеляційного суду м. Києва та Верховного Суду України"

12.2. Насправді, як було зазначено вище Банк не міг інакше захищатися в суді, ніж шляхом позову акціонера до загального суду.

12.3. Втім як видно з матеріалів справі і акціонеру було відмовлено в справедливому розгляді його позову.

IV. Щодо прийнятності.

13. Чи може акціонер юридичної особи бути потерпілим в сенсі ст. 34 Конвенції від порушення прав юридичної особи.

13.1. Положення ст. 34 Конвенції.

13.1.1. Перше речення ст. 34 Конвенції встановлює (український текст відповідно до тексту розміщеного на веб-сайті Суду):

Суд може приймати заяви від будь-якої особи, неурядової організації або групи осіб, що вважають себе потерпілими від порушення однією з Високих Договірних Сторін прав, викладених у Конвенції або протоколах до неї	The Court may receive applications from any person, non-governmental organisation or group of individuals claiming to be the victim of a violation by one of the High Contracting Parties of the rights set forth in the Convention or the protocols thereto.

13.2. Щодо рішення у справі "Терем ЛТД, Чеченткін та Оліус проти України"

13.2.1. Деякі сладнощі може викликати тлумачення фрази в зазначеному рішенні суду: «Суд нагадує, що акціонери компанії, включаючи крупних акціонерів, не можуть стверджувати, що вони є жертвами порушення прав компанії за Конвенцією» («The Court recalls further that the shareholders of a company, including the majority shareholders, cannot claim to be victims of an alleged violation of the company's rights under the Convention»)

13.2.2. В рішенні Суду по справі «Терем ЛТД, Чечеткін та Оліус проти України» (Terem Ltd, Chechetkin and Olius v. Ukraine) зазначено:

A. Сумісність *ratione personae* 28. Суд нагадує, що відповідно до статті 34 Конвенції він може приймати заяви від осіб та інших, "хто вважає себе жертвою порушень однією з Високих Договірних Сторін прав, викладених у Конвенції та протоколах до неї". Для того, щоб заявити себе жертвою порушення, до особи має бути прямо застосований оспорюваний захід (see, for example, Buckley v. the United Kingdom, judgment of 25 September 1996, Reports of Judgments and Decisions 1996 IV, p. 128, §§ 56-59). ***Концепція жертви в статті 34 має бути інтерпретована автономно та незалежно від концепції внутрішнього права, наприклад, спроможність порушувати або приймати участь у судочинстві*** (Greek Federation of Customs Officers, Gialouris and others v. Greece, no. 24581/94, Commission decision of 6 April 1995, DR	**A. Compatibility *ratione personae*** 1. The Court recalls that under Article 34 of the Convention it may receive applications from individuals and others "claiming to be the victim of a violation by one of the High Contracting Parties of the rights set forth in the Convention or the protocols thereto". In order to claim to be a victim of a violation, a person must be directly affected by the impugned measure (see, for example, *Buckley v. the United Kingdom*, judgment of 25 September 1996, *Reports of Judgments and Decisions* 1996-IV, p. 128, §§ 56-59). ***The concept of "victim" in Article 34 must be interpreted autonomously and independently of domestic law concepts, such as a capacity to bring or take part in legal proceedings*** (Greek Federation of Customs Officers, Gialouris and others v. Greece, no. 24581/94, Commission decision of 6 April 1995, DR 81-B, p. 127). The Court

81-B, p. 127). Суд нагадує, що акціонери компанії, включаючи крупних акціонерів, не можуть стверджувати, що вони є жертвами порушення прав компанії за Конвенцією (див. Agrotexim and Others v. Greece, judgment of 24 October 1995, Series A no. 330 A, pp. 22-26, §§ 59-72). 29. Повертаючись до обставин цієї справи, Суд зазначає, що другий та третій заявники є двома з трьох співвласників першого заявника та вони скаржаться на порушення їх корпоративних прав в останньому. Суд посилається на свою прецедентну практику, наведену вище, та не знаходить причин для відмови від неї у цій справі. 30. Із цього випливає, що скарги другого та третього заявників є несумісними ratione personae з положеннями Конвенції в розумінні п.3 статті 35 Конвенції та мають бути відхилені відповідно до п.4 статті 35 Конвенції.	recalls further that the shareholders of a company, including the majority shareholders, cannot claim to be victims of an alleged violation of the company's rights under the Convention (see *Agrotexim and Others v. Greece*, judgment of 24 October 1995, Series A no. 330-A, pp. 22-26, §§ 59-72). 2. Turning to the facts of the present case, the Court notes that the second and third applicants are two out of the three co-owners of the first applicant, and they complained about a violation of their corporate rights in the latter. The Court refers to its case law cited above and finds no reason to depart from it in the instant case. 3. It follows that the complaints of second and third applicant are incompatible *ratione personae* with the provisions of the Convention within the meaning of Article 35 § 3 and must be rejected in accordance with Article 35 § 4.

13.2.3. Тобто цілком можливо, що Уряд відповідне речення в цьому рішенні може намагатися тлумачити таким чином, що Б.Фельдманн не може вважатися жертвою порушення майнових прав банку (поширення щодо банку інформації яка шкодила його ділової активності, штрафи та блокування рахунків, арешт та вилучення майна банку тощо)

13.2.4. Втім це речння треба тлумачити системно, з урахуванням практики Суду, що склалася з цього питання. Тобто як загальне правило з якого можливі виключення за певних обставин. В цій справі Суд не встановив наявності виключних обствин можливість яких Суд вказував в рішенні по справі Agrotexim and Others v. Greece.

13.3. Рішення щодо прийнятності у справі «Marta VESELÁ and Tobiáš LOYKA against Slovakia[58]»

13.3.1. В цьому рішенні суд посилаючись на попереднє рішення по справі Terem Ltd, Chechetkin and Olius v. Ukraine постановив:

Суд повторює, що, ***за загальним правилом***, акціонер компанії включно і мажорітарний акціонер, не може вважатися потерпілим від можливого порушення прав компанії за Конвенцією (див. Agrotexim and Others v. Greece, judgment of 24 October 1995, Series A no. 330 A, pp. 22-26, §§ 59-72 та, найостанніше, Terem Ltd, Chechetkin and Olius v. Ukraine, no. 70297/01, § 28, 18	The Court reiterates further that, ***as a general rule***, shareholders of a company, including the majority shareholders, cannot claim to be victims of an alleged violation of the company's rights under the Convention (see Agrotexim and Others v. Greece, judgment of 24 October 1995, Series A no. 330 A, pp. 22-26, §§ 59-72 and, most recently, Terem Ltd, Chechetkin and Olius v. Ukraine, no. 70297/01, § 28,

[58] FINAL DECISION AS TO THE ADMISSIBILITY OF Application no. 54811/00 by Marta VESELÁ and Tobiáš LOYKA against Slovakia, 13 December 2005

October 2005)	18 October 2005)

13.3.2. Тобто у відповідному реченні в рішенні в справі Terem Ltd, Chechetkin and Olius v. Ukraine мова йде про загальне правило, і *воно не може тлумачитись як правило що не допускає виключень*.

13.4. Щодо рішення в справі Agrotexim and Others v. Greece.

13.4.1. Це пітверджується і Рішенням суду в справі Agrotexim and Others v. Greece, на яке посилаються два попередні рішення.

13.4.2. В п. 66 зазначеного рішення Суд вказав:

Суд вважає що дії що «простромлювання» копоративної оболонку або відкидання відокремленності юридичної особи можуть бути виправдані *лише за виключих обставин, зокрема коли ясно втановлено що для компанії було неможливо звернутися до конвенційних інституцій через органи встановлені Статутом або, у випадку ліквідації, через ліквідаторів*	the Court considers that the piercing of the "corporate veil" or the disregarding of a company's legal personality will be justified *only in exceptional circumstances, in particular where it is clearly established that it is impossible for the company to apply to the Convention institutions through the organs set up under its articles of incorporation or - in the event of liquidation - through its liquidators*.

13.4.3. Тобто Суд встановлює, що з згаданого вище загального правила, можливі виключення за наявності певних обставин.

13.4.4. Слід зазначити що в справі «Фельдман та банк «Слов'янский» проти України якраз такі обставини є.

13.5. Щодо рішення в справі G.J. v. Luxembourg.

13.5.1. Хоча с справі Agrotexim and Others v. Greece заявник програли, в практиці Суду є рішення в яких Суд встановив наявність обставин за яких можливо визнавати самого акціонера (чи учасника ТОВ) потерпілим за правилами встановленими в рішенні по справі Agrotexim and Others v. Greece.

13.5.2. Так в рішенні по справі G.J. v. Luxembourg Суд постановив:

23. Суд погоджується що процесс щодо ліквідації як такий стосувався товариства з обмеженою відповідальністю, що була оголошена банкрутом Комерційним Судом 14 травня 1987. Далі, суд нагадує що видкидання відокремленності юридичної особи в питанні визаннання «особою» що напряму постраждала від дії чи бездіяльності що розглядаються може бути виправдано тільки за вийняткових обставин, зокрема, коли явнов встановлено що для компанії було неможливо звернутися до Суду через свої ограни встановлені Статутом або, у випадку, ліквідації через ліквідатора (див. the Agrotexim and Others v. Greece judgment of 24 October 1995, Series A no. 330, p. 25, § 66) 24. Однак в даній справі компанія ліквідувалася і заява подана до суду	23. The Court agrees that the liquidation proceedings concerned, as such, the limited liability company which was declared bankrupt by the Commercial Court on 14 May 1987. Furthermore, the Court recalls that disregarding a company's legal personality as regards the question of being the "person" directly affected by the act or omission which is in issue will be justified only in exceptional circumstances, in particular where it is clearly established that it is impossible for the company to apply to the Court through the organs set up under its articles of incorporation or - in the event of liquidation - through its liquidators (cf. the Agrotexim and Others v. Greece judgment of 24 October 1995, Series A no. 330, p. 25, § 66). 24. However, in the present case the company was under liquidation and the complaint brought before the Court relates

стосується діяльності її ліквідаторів, тобто офіційних представників Комерційного суду. За таких обставин Суд вважає, що для компанії як юридичної особи в даний час є неможливим представити справу до колишньої Комії. Більше того суд нагадує що заявник володів значною долею копоративних прав – 90% в компанії. Тобто він вів свій бізнес через компанію, і мав, таким чином прямий особистий інтерест в питанні – предмету розгляду скарги. Таким чином Суд вважає, що заявник може вважатися потерпілим від можливого порушення Конвенції яке стосується прав товариства з обмеженою відповідальніст. 25. В результаті, оскільки Суд вважає щодо процесс щодо ліквідації включав визначення «цивільних прав» у розумінні ч. 1 ст. 6 Конвенції, Суд як і Комісія віхиляє попередні заперечення Уряду.	to the activities of the liquidators, i.e. the official receiver and the Commercial Court. In these circumstances the Court considers that it was not possible for the company, as a legal personality, at the time, to bring the case before the former Commission. Moreover, the Court recalls that the applicant held a substantial shareholding of 90% in the company. He was in effect carrying out his business through the company and has, therefore, a direct personal interest in the subject-matter of the complaint. Therefore, the Court finds that the applicant may claim to be a victim of the alleged violation of the Convention affecting the rights of the limited liability company. 25. Consequently, as it finds that the liquidation proceedings involved a determination of a "civil right" within the meaning of Article 6 § 1 of the Convention, the Court, like the Commission, dismisses the Government's preliminary objection.

13.5.3. Цілком очевидно, що обставини данної справи подібні тим що мали місце в справі G.J. v. Luxembourg, тому відповідні вивки Суд повинен зробити і щодо даної справи.

13.6. Щодо рішення в справі Camberrow MM5 AD v. Bulgaria.

13.6.1. Слід також звернути увагу на рішення Суду щодо прийнятності в справі Camberrow MM5 AD v. Bulgaria.

13.6.2. В цьому рішенні, Суд зокрема постановив:

1. Суд спочатку зазначає що більшість скарг заявника стосуються не можливих порушень його прав за Конвенцією, але прав банку DCB AD в якому він був акціонером. Суд таким чином має встановиси, чи заявник може вважатися «потерпілим» в сенсі ст. 34 Конвенції. Заявник повідомив, що він володів 98% акцій банку DCB AD. Отже існував прямий і персональний зв'язок між банком та ним самим, а посягання на права банку DCB AD мали прямий вплив на заявника. Суд нагадує що термін «потерпілий» с ст. 34 Конвенції означає особу яку напряму зачіпає діяння чи бездіяльність що є предметом розгляду (див. *Eckle v. Germany*, judgment of 15 July 1982, Series	1. The Court notes at the outset that most of the applicant's complaints relate not to an alleged violation of its Convention rights, but the rights of DCB AD of which it is a shareholder. The Court must therefore establish whether the applicant can claim to be a "victim" within the meaning of Article 34 of the Convention. The applicant submitted that it was a 98% shareholder of DCB AD. Therefore there existed a direct and personal link between the bank and itself and an impingement on the rights of DCB AD had direct repercussions on the applicant. The Court recalls that the term "victim" in Article 34 of the Convention denotes the person directly affected by the act or omission which is at issue (see *Eckle v.*

A no. 51, p. 30, § 66) Суд далі нагадує що відкидання відокремленності юридичної особи в питанні хто є «особою» яку напряму зачіплено може бути виправдано лише у вийняткових обставинах, зокрема коли ясно встановлено, що для компанії було неможливо звернутися до суду через свої органи встановлені Статутом або, в випадку ліквідації, - через своїх ліквідаторів або арбітражних керуючих (див. Agrotexim and Others v. Greece, judgment of 24 October 1995, Series A no. 330, p. 25, § 66) Однак, в даній справі банк DCB AD був спочатку керований і представлений спеціальними адміністраторами призначеними Національним банком Болгарії, а потім коли він був оголошений банкрутом арбітражними керуючими призначеними судом, в той час як сама заява до Суду стосується якраз комплексу подій що привели до призначення призначення спеціальних адміністраторів та арбітражних керуючих та дій арбітражних керуючих. За таких обставин, Суд вважає, що через конфлікт інтересів між DCB AD та його спеціальними адміністраторами та арбітражними керуючими було не можливо для самого банку подати заяву до Суду. Більше того, Суд нагадує що заявник володів значною долею – 98% корпоративних прав в банку. Це мало наслідком, що він вів свій бізнес через банк, і мав, таким чином, прямий персональний інтерест в питаннях що є предметом розгляду заяви (див. G.J. v. Luxembourg, no. 21156/93, § 24, 26 October 2000) Таким чином, Суд вважає що за спеціальних обставин, що мають місце в даній справі, заявник може вважатися потерпілим від можливих порушень Ковенції що зачіпали права банку DCB AD.	*Germany*, judgment of 15 July 1982, Series A no. 51, p. 30, § 66). The Court further recalls that disregarding a company's legal personality as regards the question of being the "person" directly affected will be justified only in exceptional circumstances, in particular where it is clearly established that it is impossible for the company to apply to the Court through the organs set up under its articles of incorporation or – in the event of liquidation or bankruptcy – through its liquidators or trustees in bankruptcy (see *Agrotexim and Others v. Greece*, judgment of 24 October 1995, Series A no. 330, p. 25, § 66). However, in the present case DCB AD was first managed and represented by special administrators appointed by BNB and then, when it was declared bankrupt, by trustees in bankruptcy appointed by the court, while the application before the Court relates precisely to the complex of events leading to the appointment of the special administrators and the trustees and the actions of the trustees. In these circumstances, the Court considers that because of the conflict of interests between DCB AD and its special administrators and trustees it was not possible for the bank itself to bring the case before the Court. Moreover, the Court recalls that the applicant held a substantial shareholding of 98% in the bank. It was in effect carrying out part its business through the bank and has, therefore, a direct personal interest in the subject-matter of the application (see *G.J. v. Luxembourg*, no. 21156/93, § 24, 26 October 2000). Therefore, the Court finds that in the special circumstances of the present case the applicant may claim to be a victim of the alleged violations of the Convention affecting the rights of DCB AD.

13.6.3. Таки чином, за аналогічних обставин в справі «Фельдман та банк «Слов'янський» проти України, суд має дійти аналогічних висновків щодо можливості вважати Фелдьмана потерпілим по справі.

13.6.4. За аналогією зі справами Camberrow MM5 AD v. Bulgaria та G.J. v. Luxembourg Б.Фельдман прямо чи через належні йому компанії володів більшістю корпоративних прав в банку «Слов'яський» і мав вирішальний

вплив на діяльність банку, що визнавали і державні органи України, в обвинувальному висновку в кримінальній справі проти нього було зазначено:

««Фактично 5 найбільшим акціонерам за станом на 01.04.2000 р. належить 94% статутного капіталу:

АТЗТ «Уком» - 32,94%, Фельдман Б.М.-23,4%, Шевцова Р.І. -16,36%, Толокольніков С.В. - 14,63%, ЗАТ «Галіон» - 2,03%, ТОВ «Доктор & К» - 9,94%.

Слід зазначити той факт, що найбільші акціонери (фізичні особи) мали значний вплив на юридичних осіб, яким належить 44,91% статутного капіталу, тобто Банком володіли (не формально) 3 фізичних особи : Фельдман Б.М., Шевцова Р.І., Толокольніков С.В.

Приймаючи до уваги, що в КАБ «Слов'янський» існувала концентрація статутного капіталу Банку в руках 5 акціонерів, рішення щодо діяльності Банку на Загальних зборах акціонерів і в Раді Банку приймали вищевказані акціонери. Тобто діяльність Банку залежала від намірів цих осіб»

«…***приведені докази свідчать про те, що Фельдман Б.М., будучи одним із засновників КАБ «Слов'янський» реально керував усіма фінансовими операціями банку, фактично вирішував усі питання, які відносяться до повноважень Ради Банку і його Правління, одноосібово розглядав питання і приймав рішення про кредитування великих промислових підприємств на мільйони доларів США і малих приватних підприємств*** на декілька тисяч доларів США, надання фінансової допомоги установам і організаціям на суму до 100 000 грн. і окремим приватним особам у розмірі 960 грн.

Маючи у своєму повному розпорядженні такий фінансовий інструмент як комерційний банк, Фельдман Б.М. організував роботу банку…»

«Фельдманом Б.М. було засновано в м. Дніпропетровську біля 12 «сателітних» приватних підприємств, у кожному з яких він був одним із співзасновників.

Його підприємства «Ясень», «Ібріс», «Укрєврофрахт» стали також і співзасновниками КАБ «Слов'янський», ***що в загальній сумі давало йому у власність контрольний пакет акцій Банку***»

13.6.5. Тобто і данному випадку також слід зробити однозначний висновок, про те що Фельдман вів свій бізнес через банк, а отже існував прямий і персональний зв'язок між банком та ним самим, а посягання на права банку мали прямий вплив на Б.Фелдьмана

13.7. Висновки.

13.7.1. Отже відповідно до своєї попередньої прецедентної практики судм має визнати Фельдмана потерпілим у данній справі.

14. Чи може акціонер юридичної особи представляти юридичну особу як потерпілу перед Судом.

14.1. Чи мав Б.Фельдман право заявляти вимоги в Суді від імені банку «Слов'янський»

14.1.1. В данній справі також постає питання щодо статусу другого заявника – банку «Слов'яньский» у якості потерпілого по справі. Зокрема чи може перший заявник представляти другого заявника.

14.1.2. Попередня практика Суду свідчить про, те що за таких обставин, які мають місце в данній справі Суд має прийти до висновку що заява належним чином подана від імені банку.

14.2. Щодо рішеня в справі Capital Bank AD v. Bulgaria

14.2.1. В справі Capital Bank AD v. Bulgaria Суд постановив

76. Суд зазначає спочатку що заява подана на користь банку-заявнка	76. The Court notes at the outset that the application was lodged on behalf of the

президентом та віце-президентом ради директорів та акціонерами (див. параграф 1 вище[59]) – хоч на той час банк був в процесі ліквідації і нормальним чином повинен би бути представленим ліквідаторами. В своєму рішенні щодо прийнятності в даній справі ***Суд вирішив що за конкретних обставин та з огляду на необхідність тлумачити ст. 34 Конвенції як таку що гарантує права практичні та ефективні, а не теоретичні та ілюзорні, це було допустимим*** (див. Capital Bank AD v. Bulgaria (dec.), no. 49429/99, 9 September 2004)..	applicant bank by the chairman and the vice chairman of its board of directors and its shareholders (see paragraph 1 above[60]) – when at the time it was in liquidation and should normally have been represented by the liquidators. In its admissibility decision in the present case the Court accepted that in the particular circumstances and in consideration of the need to interpret Article 34 of the Convention as guaranteeing rights which are practical and effective as opposed to theoretical and illusory, this was permissible (see Capital Bank AD v. Bulgaria (dec.), no. 49429/99, 9 September 2004).

14.2.2. Таким чином з огляду на обставини справи «Фельдман та банк «Слов’янський» проти України та з урахуванням тлумачення ст. 34 Ковенції, яке суд виклав в рішенні по справі Capital Bank AD v. Bulgaria слід дійти висновку що заява на користь банку «Слов’янський» була подана належним чином.

14.3. Щодо рішення в справі Credit and Industrial Bank v. the Czech Republic

14.3.1. До уваги слід також взяти позицію Суду в рішенні по справі Credit and Industrial Bank v. the Czech Republic:

46. Суд зазначає, що в своєму рішенні від 20 травня 1998 р. щодо прийнятності заяви, Комісія зазначила що банк був під вливом примусової адміністрації і що цей захід відстороняв банк від управління своїми справами і що таким чином було ясно що банк мав інтерес щодо предмета заяв. ***Комісія постановила, що хоч формуляр заяви був формально заповнений тільки від імені п. Moravec, можна зробити висновок, що банк через п. Moravec здійснив волевиявлення подати заяву і що довіренності подані п. Moravec***	46. The Court notes that, in its decision of 20 May 1998 on the admissibility of the complaint, the Commission held that the bank was affected by the compulsory administration in that the measure had prevented the bank from administering its affairs and that it was therefore clear that the bank had an interest in the subject-matter of the application. ***The Commission further found that, even though the application form was formally completed in Mr Moravec's name only, it appeared that the bank through Mr Moravec wished to introduce an application and that the***

[59] «1. Справа розпочата за заявою (no. 49429/99) проти Республіки Болгарія поданої до Суду відповіднодо ст. 34 Конвенції про захист прав людини та основних свобод («Конвенція») банком Capital Bank AD, компанією що була в процесі ліквідації, яка була зареєстрована в м.Софії в Болгарії («банк-заявник») 23 грудня 1998 р. Заява була представлена на його користь п. Anguel Ivanov Parvanov та п.Mancho Markov Markov, відповідно президентом та віце-президентом ради його директорів. Формуляр заяви був також підписаний трьома іншими акціонерами: First Financial AD, компанією що зареєстрована в м. Софії, TOO Royal Flash, компанією що зареєстрована в м. Москва в Росії, та OOO Rontadent Trade, що зареєстрована в м. Твєрь в Росії»

[60] «1. The case originated in an application (no. 49429/99) against the Republic of Bulgaria lodged with the Court under Article 34 of the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms (“the Convention”) by Capital Bank AD, a company in liquidation whose registered office was in Sofia, Bulgaria (“the applicant bank”), on 23 December 1998. The application was introduced on its behalf by Mr Anguel Ivanov Parvanov and Mr Mancho Markov Markov, respectively the chairman and vice chairman of its board of directors. The application form was also signed by its three shareholders, First Financial AD, a company whose registered office is in Sofia, TOO Royal Flash, a company whose registered office is in Moscow, Russia, and OOO Rontadent Trade, a company whose registered office is in Tver, Russia.»

можуть розглядатися як належні для подачі заяви на користь банку. … 48. Суд повторює що Конвенція та її протоколи повинні тлумачитися як такі що гарантують права практичні та ефективні, а не теоретичні та ілюзорні (див. Cruz Varas and Others v. Sweden, judgment of 20 March 1991, Series A no. 201, p. 36, § 99). Суд під схвалює позицію Комісії викладену в її рішенні щодо прийнятності від 20 березня 1998, що цей принцип також застосовується до ст. 34 (колишня ст. 25) Конвенції, що надає особам та неурядовим організаціям право процесуального характеру. … 51. Суд встановлює, що на відміну від ситуації с справі Agrotexim, заява відповідно до Конвенції подана в даній справі відноситься не до можливого втручання в права власності банка для захисту і управління якими призначений примусовий адміністратор і для захисту яких адміністратор міг би подати заяву на користь банку до конвенціональних інституцій. Навпаки заява зроблена щодо того самого факту що примусовий адміністратор був призначений на вимогу ЧНБ (Чеського Національного Банку) без надання належної можливості банку, що був об'єктом постанови про адміністрацію, можливості її заперечувати. Де, як в даній справі, суттю заяви є вімова в ефективному доступі до суду для заперечення або оскарження щодо призначення примусового адміністратора, вважати що тільки адміністратор мав право представляти банк при поданні заяви до конвенційних інституцій означало б перетворювати право на подання індивідуальних заяв передбачене ст. 34 на теоретичне та ілюзорне. 52. Суд відповідно встановлює, що з урахуванням конкретної природи поданих вимог, мали місце вийняткові обствини, які уповноважували п. Moravec як колишнього президента ради директорів та мажорітарного акціонера подати дійсну заяву на користь.	***forms of authority submitted by Mr Moravec could be accepted as sufficient to introduce the application on behalf of the bank***. … 48. The Court reiterates that the Convention and its Protocols must be interpreted as guaranteeing rights which are practical and effective as opposed to theoretical and illusory (see Cruz Varas and Others v. Sweden, judgment of 20 March 1991, Series A no. 201, p. 36, § 99). It endorses the Commission's opinion in its decision on admissibility of 20 March 1998 that this principle is also applicable to Article 34 (former Article 25) of the Convention, which confers upon individuals and non-governmental organisations a right of a procedural nature. … 51. The Court observes that, in contrast to the situation in the Agrotexim case, the complaint under the Convention which is made in the present case relates not to an alleged interference with the property rights of the bank which the compulsory administrator had been appointed to protect and manage and in respect of which the administrator could apply on the banks behalf to the Convention institutions. On the contrary, the complaint made relates to the very fact that a compulsory administrator was appointed at the instance of the CNB without a proper opportunity being granted to the bank which was the subject of the administration order to oppose it. Where, as in the present case, the essence of the complaint is the denial of effective access to court to oppose or appeal against the appointment of a compulsory administrator, to hold that the administrator alone was authorised to represent the bank in lodging an application with the Convention institutions would be to render the right of individual petition conferred by Article 34 theoretical and illusory. 52. The Court accordingly finds that, having regard to the particular nature of the complaints made, there were exceptional circumstances which entitled Mr Moravec, as the former President of the bank's Board

Відповідно попередні зауваження Уряду в цьому відношенні мають бути відхилені.	of Directors and its majority shareholder, to lodge a valid application on the bank's behalf. Accordingly, the Government's preliminary objection in this respect must be rejected.

14.3.2. Ці позиції також підтверджують висновок про принятність заяви банку «Слов'янський»

14.4. Висновки.

14.4.1. Таким чином, щодо заяника – банку «Слов'янськи» скарга також є прийнятною ratione personae.

V. ВИСНОВКИ

15. Загальні висновки щодо зауважень Уряду.

15.1. Таким чином, заявники вважають, що Уряд не навів обгрунтованих заперечень щодо заяви, яка є предметом розгляду.

15.2. Виходячи з вищенаведеного, заявники наполягають на тому, що в цій справі мало місце порушення прав заявників, передбачених ст. 6 Конвенції та ст. 1 Першого протоколу до Конвенції.

Додатки:

1. Заява п. Мельниченка від 25.06.2007
2. Роздруківки та аудиозаписи (на CD) розмов колишнього Президента України Л.Д.Кучми з його оточенням від
    1) 19.01.2000
    2) 25.01.2000
    3) 24.05.2000
    4) 31.05.2000
    5) 06.06.2000
    6) 08.07.2000
    7) 30.08.2000
3. копія Роз'яснення Президії Вищого Арбітражного Суду України від 09.10.2000 р. № 02-5/540 (щодо зупинення провадження в арбітражних справах у випадку порушення кримінальної справи)
4. копія «Довідки інспектування КАБ «Слов'янський» від 29-30 березня 2000 р., підписаної заступником начальника відділу банківського нагляду Запорізького територіального управління НБУ Трещовим О.В.
5. копія постанови про накладення арешту на цінні папери від 11.07.2000 слідчого Васьків А.М.
6. копія постанови про накладення арешту на майно від 18.07.2000 р. зам. начальника слідчого управління податкової міліції ДПАУ Молодика В.В.
7. копія постанови про проведеня виїмки від 17.07.2000 слідчого Прокопець
8. копія протоколу опису майна від 12.07.2000 р. складеного слідчим Васьків А.М.
9. копія протоколу «выемки и осмотра» (виїмки та огляду) від 17.07.2000 р. складеного слідчим Прокопець В.Ю.
10. копія пояснень О.Заславського від 30.11.2001 р. Тимчасовій слідчій комісії Верховної ради України по з'ясуванню причин, що призвели до кризового фінансового стану КАБ «Слов'янский»
11. копія письмових пояснень заявника по справі № Д/6 за скаргою Фельдмана Бориса Мордуховича на дії Національного банку України в порядку ст. 248-1 ЦПК України

(подано в суді І інстації представником заявника Л.Є.Улановською, та текст виступу представнка заявника Л.Є.Улановської, аркуші судової справи 93-100)

12. Копія позовної заяви (исковое заявление) КАБ «Слов'янський» від 02.06.2000 р. до ДПАУ
13. Копія листа КАБ «Слов'янський» від 02.06.2000 р. № 9-2/3495 начальнику ДПІ в Ленінському районі м. Запоріжжя
14. Витяг з Закону України «Про оподаткування прибутку підприємств» (ст. 20.6 в редакції яка діяла в 2000-2001 р.)
15. Копія Ухвали Арбітражного суду Запроізької обл. про порушення провадження у справі № 1/3/568 за позовом КАБ «Слов'янський» до ДПАУ
16. Копія Клопотання КАБ «Слов'янський» від 06.06.2000 в порядку ст. 67 АПК України по справі за позовом КАБ «Слов'янський» до ДПАУ
17. Копія Ухвали (определение) Арбітражного суду Запорізької області від 20.07.2000 по справі № 1/3/568 за позовом КАБ «Слов'янський» до ДПАУ – про зупинення провадження у справі.
18. Копія Постанови Арбітражного Суду Запорізької області про перегляд рішення в порядку нагляду від 04.09.2000 р. по справі № 1/3/568 (щодо перегляду ухвали про зупинення провадження в справі)
19. Копія Ухвали про призупинення провадження у справі Арбітражного суду Запорізької області від 12.10.2000 по справі № 1/5/926 за позовам КАБ «Слов'янський» до ДПІ в Ленінському районі м. Дніпропетровська (щодо визнання інкасових розпоряджень такими що не підлягають виконанню) (постановлено призупининити провадження у справі до вирішення справи № 1/3/568, яка досі не вирішена)
20. Копія Ухвали Господарського суду Запорізької області від 24 лютого 2005 р. по справі № 1/3/568 про поновлення провадження у справі.
21. Копія Ухвали Господарського суду Запорізької області від 26.07.2005 р. по справі № 1/3/568 про призначення по справі судово-бухгалтерської експертизи та *зупинення провадження у справі*.
22. Копія Постанови НБУ від 28.10.2004 р. № 519 «Про стан здійснення процедури ліквідації КАБ «Слов'янський»
23. Копія Рішення Господарського суду Запорізької області від 13.12.2004 р. (справа 21/269 «про підтвердження кандидатури ліквідатора КАБ «Слов'янський»)

09.09.07 ________________________ Б.М.Фельдман